

Projectafwijkingsbesluit ‘Zonneveld Blaakweg, Harskamp’

Omgevingsvergunning artikel 2.12, lid 1, sub a, onder 3° Wabo

28 september 2021

Inleiding

De ontwerp-omgevingsvergunning 'Zonneveld Blaakweg, Harskamp' heeft van donderdag 24 juni 2021 tot en met woensdag 4 augustus 2021 ter inzage gelegen.

Binnen de bovengenoemde termijn hebben wij 8 zienswijzen via een afzonderlijke brief ontvangen. Daarnaast zijn er zienswijzen ingediend door de medeondertekening van een andere zienswijze. Dit brengt het totaal op 47 zienswijzenindieners. Bij deze 47 zienswijzenindieners is sprake van enige overlapping in de vorm van het indienen van een eigen zienswijze *en* de medeondertekening van een andere zienswijze via een handtekeningenactie. Ook komt het voor dat meerdere zienswijzenindieners op één adres woonachtig zijn.

De zienswijzen worden in deze nota samengevat en van een beantwoording voorzien.

Voordat het ontwerpbesluit ter inzage heeft gelegen, zijn 5 zienswijzen te vroeg ingediend. Deze te vroeg ingediende zienswijzen komen grotendeels overeen met de later ingediende zienswijzen. Voor zover er niet sprake is van overlapping, zullen de te vroeg ingediende zienswijzen ook worden behandeld in deze nota van zienswijzen.

Verder is op 17 juni 2021 een petitie tegen het zonneveld overhandigd door het Comité Zonnepark Blaakweg. Deze petitie is ondertekend door 1467 personen. De petitie laat zien dat er geen draagvlak onder de omwonenden is. De zienswijze van Comité Zonnepark Blaakweg die wij op 28 juli 2021 hebben ontvangen is een uitgebreide versie van de ingediende petitie. Daarom wordt volstaan met de beantwoording van de zienswijze van Comité Zonnepark Blaakweg.

Ingediende zienswijzen

Ontvankelijkheid

Eenieder kan zienswijzen indienen tegen de ontwerp-omgevingsvergunning (artikel 3.12, lid 5 Wabo). De indieners van de zienswijzen hebben tijdig hun zienswijzen ingediend. Hierdoor zijn de zienswijzen ontvankelijk.

Inhoudelijke beoordeling

- 1. Comité Zonnepark Blaakweg, hierna reclamant 1 (ontvangen op 28 juli 2021). Deze zienswijze is medeondertekend door 39 personen.**

Verder hebben wij op 7 april 2021 een te vroeg ingediende zienswijze ontvangen van Comité Zonnepark Blaakweg. Deze te vroeg ingediende zienswijze is medeondertekend door dezelfde 39 personen. De zienswijze van 28 juli 2021 is een uitgebreide versie van de te vroeg ingediende zienswijze van 7 april 2021.

1.1. Draagvlak

Inhoud zienswijze

Er is geen draagvlak onder de omwonenden. Van de 40 omwonenden zijn er 39 tegen en één heeft geen mening, dit betreft de zoon van de eigenaar. Ook is er in maart 2021 een petitie opgesteld tegen de realisatie van het zonnepark op landbouwgrond. In totaal is deze petitie 1467 keer ondertekend, waarvan 718 ondertekenden afkomstig zijn uit Harskamp, Wekerom en De Valk, en 898 uit gemeente Ede. Deze petitie is aangeboden op 17 juni aan Burgemeester Verhuist. Gemeente Ede geeft zelf ook aan draagvlak onder de omwonenden zeer belangrijk te vinden, hoe kan dan een project met nul procent draagvlak dan doorgang vinden?

De communicatie met Solarcentury en de gemeente Ede was zeer slecht en niet eenduidig. Ook de uitspraak van wethouder Ritsema: "jullie hoeven geen bezwaar te maken want het zonnepark gaat gewoon door", wekt zeker geen vertrouwen in de gemeente en geeft de omwonenden het gevoel met de rug tegen de muur te staan. De gemeente heeft hierbij onvoldoende zijn verantwoordelijkheid getoond.

Gemeentelijke reactie

Er is geen wettelijke regel die bepaalt dat een ruimtelijk plan een ontwikkeling alleen mogelijk mag maken als daarvoor voldoende draagvlak in de omgeving bestaat.¹ Of voldoende draagvlak voor het plan bij de omwonenden bestaat is niet van doorslaggevende betekenis. Dit betekent niet dat het aspect draagvlak geen enkele rol speelt in de besluitvorming. Het streven naar draagvlak vormt een aspect dat zich vertaalt in de belangenafweging die het bevoegd gezag bij de beoordeling van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het voorziene zonneveld dient te maken.²

Dit neemt niet weg dat, bijvoorbeeld op grond van gemeentelijk beleid, van een initiatiefnemer kan worden verlangd dat hij (specifieke) inspanningen verricht die zijn gericht op het informeren van omwonenden en het verwerven of vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor de gewenste ontwikkeling. Het niet behoorlijk nakomen van een dergelijke verplichting kan voor het bestuursorgaan reden zijn de gewenste medewerking niet te verlenen.³

In dit geval is in de 'Wind- en zonnewijzer' een inspanningsverplichting voor de initiatiefnemer opgenomen om draagvlak te zoeken via een omgevingsdialoog.

(Proces)participatie omgeving: initiatiefnemers hebben de verplichting om de directe omgeving door de omgevingsdialoog te betrekken bij hun initiatief en betrekken dit bij het participatieplan. De gemeente biedt ondersteuning bij het opstellen van dit participatieplan en hanteert daarbij de uitgangspunten uit de Edese participatieaanpak.

Een goed gesprek over het plan met de buurt vergroot begrip en draagvlak en haalt informatie op, zodat het plan zo goed mogelijk past in zijn omgeving. En wellicht - in combinatie met andere opgaven- meerwaarde kan bieden. Naast draagvlak en begrip kan er ook een (kwalitatief) beter plan ontstaan door participatie met de omgeving. De gemeente Ede vindt het dan ook belangrijk dat initiatiefnemers de directe omgeving met een omgevingsdialoog betrekken bij hun initiatief. De uitkomsten van de omgevingsdialoog worden door de gemeente betrokken bij de beoordeling van het plan.

In de 'Wind- en zonnewijzer' is echter geen resultaatsverplichting opgenomen. Er is in dit gemeentelijke beleid niet een harde randvoorwaarde neergelegd waaraan de consequentie is verbonden dat het plan niet mag worden vastgesteld als draagvlak of een vorm van participatie ontbreekt. Het beleid brengt de wens tot uitdrukking dat voldoende maatschappelijk draagvlak wordt verkregen alsmede de wens inwoners te laten participeren bij de planvorming, een wens waarvan de realisering primair op de weg van de initiatiefnemer is gelegen. Van de initiatiefnemer wordt verwacht dat hij zich inspanningen getroost om voldoende draagvlak te verwerven en participatie mogelijk te maken.⁴

In het onderhavige geval heeft de initiatiefnemer een omgevingsdialoog gevoerd. Zo heeft er in een vroeg stadium afstemming plaatsgevonden met omwonenden, maar ook met andere belanghebbenden. De geplaatste opmerkingen zijn meegenomen in het definitieve plan. Het participatieproces en het omgevingsproces zijn weergegeven in de separaat toegevoegde bijlage 'Participatie- en communicatieverslag'. Uit dit document blijkt dat de initiatiefnemer zich redelijkerwijs voldoende heeft ingespannen om draagvlak te zoeken.

Daarnaast is bij de omgevingsvergunning een ruimtelijke onderbouwing gevoegd en heeft een zorgvuldige belangenafweging plaatsgevonden. Aan het algemeen belang (o.a. *duurzame energieopwekking, zorgvuldige landschappelijke inpassing, inspanning voor omgevingsdialoog*) wordt een groter gewicht toegekend dan aan het belang van omwonenden (o.a. *verlies agrarische grond, behoud bestaande landschap, beperking uitzicht en gebrek aan draagvlak*).

Overigens ontkent de wethouder ten stelligste dat hij heeft gezegd dat bezwaar maken geen enkele zin heeft. Het staat eenieder namelijk vrij om zienswijzen in te dienen. Deze zienswijzen kunnen tot een heroverweging leiden.

Conclusie

¹ ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1781.

² ABRvS 20 november 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3917.

³ ABRvS 18 december 2019, ECLI:NL:RVS:2019:4209.

⁴ ABRvS 23 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3580.

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.2. Groenopstelling

Inhoud zienswijze

Veranderingen in de groen opstelling was eigenlijk onmogelijk, volgens Solarcentury was het zo bepaald door de gemeente. Ook blijkt dat de 2.3 ha groen na de 25 jaar in stand moet blijven, en dat de eigenaar van de grond hiervoor heeft moeten tekenen. In hoeverre heeft de gemeente hier aandeel in gehad?

Gemeentelijke reactie

Het ontwerp van het inrichtingsplan is afgestemd met de gemeente. Hierbij is het inrichtingsplan getoetst aan de criteria uit de 'Wind- en zonnewijzer' en het 'Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Ede'. Hierin staan o.a. voorwaarden over het groen. Eén van de voorwaarden is dat 20% van de bruto-oppervlakte van het zonnenveld landschappelijk dient te worden ingepast. In dit geval bedraagt de oppervlakte van de landschappelijke inpassing ca. 2,48 hectare.

Vanuit landschappelijk oogpunt is er sprake van een positieve ontwikkeling, mits de landschappelijke inpassing wordt uitgevoerd en in stand blijft. Aan de omgevingsvergunning is het voorschrift verbonden dat de bouwwerken pas ten behoeve van het project mogen worden gebruikt, nadat de landschappelijke inpassing is gerealiseerd en in stand wordt gehouden. Dit wordt ook wel een voorwaardelijke verplichting genoemd. Daarnaast geldt de omgevingsvergunning voor een termijn van 25 jaar die begint na aanvang van de bouwwerkzaamheden. Na afloop van deze termijn moet het plangebied binnen twee maanden weer worden teruggebracht tot de toestand die bestond voordat de vergunning werd verleend. De landschappelijke inpassing is hiervan echter deels uitgezonderd. Dit betekent dat de zonnepanelen, hekwerken en transformator- en inkoopstation na 25 jaar zullen worden afgebroken, maar dat een deel van de landschappelijke inpassing blijft behouden. Zie pagina 50 van het inrichtingsplan met landschappelijke inpassing. Enerzijds zorgt dit ervoor dat de landschappelijke en ecologische winst na 25 jaar niet teniet wordt gedaan en anderzijds zorgt dit ervoor dat een goed bewerkbaar landbouwperceel achterblijft.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.3. Financiële participatie

Inhoud zienswijze

De financiële participatie was bij Solarcentury al vanaf de keukentafelgesprekken niet eenduidig. Dit is het verdere proces zo gebleven, en tot op heden is er nog steeds geen volledige duidelijkheid.

Gemeentelijke reactie

Er is geen wettelijke regel die bepaalt dat een ruimtelijk plan een ontwikkeling alleen mogelijk mag maken als financiële participatie plaatsvindt. Dit neemt niet weg dat, bijvoorbeeld op grond van gemeentelijk beleid, van een initiatiefnemer kan worden verlangd dat hij (specifieke) inspanningen verricht op het gebied van financiële participatie.

In dit geval is in de 'Wind- en zonnewijzer' een inspanningsverplichting voor de initiatiefnemer opgenomen om financiële participatie mogelijk te maken.

Financiële participatie: In de praktijk blijkt dat financiële participatie in het project het draagvlak bij omwonenden vergroot. Daarnaast zorgt dit voor betrokkenheid bij de energietransitie-opgave. In het participatieplan moet een initiatiefnemer dan ook aangeven hoe hij zoekt naar een redelijke (financiële) compensatie. Dit kan bijvoorbeeld door financiële participatie mogelijk te maken en daarnaast door lokaal te investeren in de ruimtelijke kwaliteit via bijvoorbeeld een gebiedsfonds.

Voor de categorie zonnenvelden groter dan 2 hectare streven we naar een financiële participatie van 50%. De haalbaarheid hiervan wordt in overleg met initiatiefnemer, belanghebbenden en omwonenden vastgesteld. Het exacte percentage kan daarom afwijken. De initiatiefnemer verwerkt dit in een participatieplan, conform de werkwijze bij windturbines.

Hierbij wordt ook de mogelijke rol van een energie coöperatie betrokken, net als bij de participatie windturbines.

In de 'Wind- en zonnewijzer' is echter geen resultaatsverplichting opgenomen. Er is in dit gemeentelijke beleid niet een harde randvoorwaarde neergelegd waaraan de consequentie is verbonden dat het plan niet mag worden vastgesteld als een vorm van financiële participatie ontbreekt. Het beleid brengt de wens tot uitdrukking dat voldoende maatschappelijk draagvlak wordt verkregen alsmede de wens inwoners financieel te laten participeren bij de planvorming, een wens waarvan de realisering primair op de weg van de initiatiefnemer is gelegen. Van de initiatiefnemer wordt verwacht dat hij zich inspanningen getroost om financiële participatie mogelijk te maken.

In het onderhavige geval heeft de initiatiefnemer een omgevingsdialoog gevoerd en zijn de participatiemogelijkheden uitgewerkt en besproken. Het participatieproces en het omgevingsproces zijn weergegeven in de separaat toegevoegde bijlage 'Omgevingsproces & participatiemogelijkheden'. Uit dit document blijkt dat de initiatiefnemer zich redelijkerwijs voldoende heeft ingespannen om financiële participatie mogelijk te maken. Bij realisatie van het zonneveld krijgen inwoners van de gemeente Ede de mogelijkheid om financieel te participeren in het project. Daarmee kan tot 50% van het eigen vermogen worden gefinancierd waarop rendementen van 4-6% kunnen worden verwacht. Uiteindelijk is de initiatiefnemer afhankelijk van het aantal participanten of de gewenste 50% wordt behaald. Zie ook pagina 13 t/m 15 van de bijlage 'Participatie- en communicatieverslag'.

Kortom, de initiatiefnemer heeft aan de inspanningsverplichting voldaan om financiële participatie mogelijk te maken.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.4. Edese zonneladder

Inhoud zienswijze

Kan de gemeente aantonen dat zij andere mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen heeft onderzocht en benut?

De Valkse energie coöperatie heeft een onderzoek gedaan naar het aantal beschikbare daken in de omgeving, dit was ca. 30.000 m². Mits de eigenaar akkoord gaat en de constructie het dragen kan. Mocht er in het slechtste geval uiteindelijk 10.000 m² overblijven, dan is dit altijd nog meer dan het geplande zonnepark. We hebben dit alternatief aangeboden aan wethouder Ritsema, maar deze heeft het aanbod niet aangenomen. Als reden werd opgegeven dat de infrastructuur niet voldoet. Voor zonnepanelen op daken in de omgeving zouden nieuwe kabels gelegd moeten worden, maar voor het zonnepark zou dit ook moeten gebeuren. Hiermee wordt voorbijgegaan aan de eerste voorkeur trede van de zonneladder.

De tweede trede is dubbelgebruik. Solarcentury geeft aan dat in het grasland aan de noordzijde op het zonnepark twee keer per jaar ca drie weken paarden mogelijk weiden. Dit is dus ca. zes weken per jaar, is dat nog dubbelgebruik te noemen?

Het is vreemd dat de WUR zo'n groot stuk grond aan zijn oorspronkelijke functie onttrekt om er zonnepanelen neer te leggen, terwijl (voor zover wij weten) de WUR thans op nog geen enkel dak of andere locatie zonnepanelen heeft liggen.

Gemeentelijke reactie

In de 'Wind- en zonnewijzer' is opgenomen dat de Edese zonneladder alleen geldt bij de afweging en inpassing van middelgrote en grote initiatieven op perceelsniveau. De zonneladder helpt bij het beoordelen van de geschiktheid van een initiatief voor duurzame energie op perceelsniveau.

Bovenstaande betekent dat alleen wordt gekeken naar het perceelsniveau van het initiatief. Er wordt dus niet gekeken naar de overige gronden die een initiatiefnemer in eigendom heeft of naar gronden en daken die geen eigendom van een initiatiefnemer zijn.

Op het kadastrale perceel van het zonneveld (dat in de toekomst kadastraal gesplitst wordt), staat één schuur. Omdat dit perceel gesplitst wordt en de schuur bij de bebouwing van de manege hoort is breder gekeken dan de kadastergrenzen. De daken van de bijgebouwen van het naastgelegen erf/manege zijn ook meegenomen in dit project. De eigenaar is namelijk wel familie, maar niet dezelfde eigenaar als die van het plangebied. Als onderdeel van de afspraak tussen Solarcentury en de grondeigenaar van het plangebied waar het zonnepark op komt worden zonnepanelen geplaatst op de beschikbare daken, hieronder valt in elk geval ook de schuur behorende bij perceel Otterlo F 1348. Kortom, op de locatie worden de daken benut voor zonnepanelen (trede 1). De zonnepanelen op het dak kunnen vergunningvrij worden geplaatst, waardoor er alleen een omgevingsvergunning nodig is voor de zonnepanelen in het veld.

Door de grond rond en op de zonneweide extensiever te gebruiken ontstaat zowel een meerwaarde voor de biodiversiteit, als goed voer voor de paarden. Er zal namelijk sprake zijn van dubbel grondgebruik door het oogsten van gras onder en tussen de panelen als voer voor de paarden van de manege/stalling. Hoewel sprake is van dubbel ruimtegebruik, gaat het bij dit initiatief niet om de voorbeelden uit trede 2. Verder is de locatie niet gelegen op gronden die op langere termijn zijn bestemd voor een bouwbestemming (trede 3). Gezien de ligging en het huidige agrarisch gebruik valt de planlocatie onder trede 4. Hierbij is sprake van dubbel ruimtegebruik. Dit dubbele ruimtegebruik bestaat uit het opwekken van duurzame energie op landbouwgrond in combinatie met een meerwaarde voor de biodiversiteit (natuurontwikkeling) als goed voer voor de paarden.

Verder geeft de Edese zonneladder geen volgtijdelijkheid aan, maar maximale benutting van de verschillende opties. Het doel voor 2022 is om 132.000 zonnepanelen op daken en 50 ha zonnepanelen in het veld te hebben gerealiseerd. De realisatie van beide opties kunnen parallel aan elkaar plaatsvinden zolang het maximum van 40 hectare grote zonnenvelden in de huidige bestuursperiode, zoals vastgesteld door de gemeenteraad, niet wordt overschreden.

Kortom, het initiatief voldoet aan de Edese zonneladder.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.5. Historische houtwal

Inhoud zienswijze

De historische houtwal is een onderdeel van vier historische houtwallen die in de nabijheid staan. Al voor 1890 is deze houtwal op kaarten ingetekend. Deze houtwal bestaat hoofdzakelijk uit oude zomereiken. Wat kenmerkend is voor dit landschap. Wij maken ons grote zorgen om de houtwal, aangezien deze houtwal ook voor slagschaduw zorgt op de panelen. Solarcentury heeft eerder aangegeven de hoge bomen er tussen uit te willen zagen. Nu geven zij aan gefaseerd onderhoud te willen plegen in overleg met de mede-eigenaren. Ze zeggen ook contact te hebben gehad met de mede-eigenaren, dit is tot op heden niet gebeurd. Wat zien zij als gefaseerd onderhoud, elk jaar een derde ertussen uitzagen? Gaat de gemeente hierop ook controleren?

Gemeentelijke reactie

Zoals uit de kadastrale kaart blijkt is de houtwal voor de helft onderdeel van het plangebied en voor de andere helft (midden door) van de naastgelegen grondeigenaar. Gezien de grote leeftijd van de bomen wordt hier door de omgeving veel waarde aan gehecht. Er worden dan ook geen aanpassingen gedaan aan de houtwal maar alleen ingrepen uitgevoerd ten behoeve van het regulier onderhoud om het beeld van de houtwal intact te houden (verwijderen dode bomen en takken).

De bomen in de houtwal worden voor aanleg van het zonneveld gecontroleerd op vitaliteit en gezondheid van de bomen (VTA-controle). Dit mede in verband met de veiligheid en de verplichting die de eigenaar heeft bij het eigendom van een dergelijke houtwal. Voordat onderhoud wordt uitgevoerd wordt dit besproken met de mede-eigenaar van de houtwal. Eventueel onderhoud wordt uitgevoerd door een bedrijf/persoon die in het bezit is van een ETW-certificaat (European Tree Worker). Indien groot onderhoud of kap van dode of zieke bomen nodig is aan één of enkele bomen zal worden getracht het rechte deel van de stam tot een hoogte van 6 meter te laten staan zodat dit van meerwaarde kan vormen voor insecten, vogels en vleermuizen. Ook wordt voor onderhoud

gecontroleerd op aanwezigheid van dieren in holten of nesten. Zie hiervoor ook het inrichtingsplan dat als bijlage bij de toelichting is gevoegd.

Het beheer van het zonneveld maakt onderdeel uit van het inrichtingsplan dat als voorwaardelijke verplichting aan de omgevingsvergunning is verbonden via een vergunningvoorschrift. De vergunninghouder is daarom verantwoordelijk om het inrichtingsplan uit te voeren. De gemeentelijke controle hierop kan ambtshalve plaatsvinden of na een verzoek tot handhaving.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.6. Bodem

Inhoud zienswijze

Steeds meer studies (onder andere een recente studie van de Wageningen Universiteit) toont aan dat er grote ecologische nadelen kleven aan grondgebonden zonneparken. De voedingsstoffen die zich in de bodem bevinden, lekken weg naar het grondwater en oppervlaktewater omdat het gehalte aan organische stof daalt en het bodemleven afsterft. De verdeling van regenwater is slecht en het bodemleven en de organische stof worden steeds minder. Daarmee houdt de bodem minder water en stikstof vast. Gewassen nemen de vrijkomende meststoffen niet meer op vanwege gebrek aan licht. Verwachtingen voor versterking van biodiversiteit, zoals voorgesteld kunnen niet waargemaakt worden, alleen na jarenlange intensieve, actieve vershraling kan dit effect optreden. Begroeiing wat zich tussen de rijen panelen ontwikkelt, zal voornamelijk bestaan uit gras en stikstof minnende (on)kruiden zoals brandnetels en distels. De zaden van deze onkruiden gaan zich over grote afstand verplaatsen en vormen een probleem voor de omliggende percelen.

Gemeentelijke reactie

Kennis over bij welk ontwerp (hoogte, lichtspleten, helling, expositie) er zeker geen negatieve effecten op het bodemleven optreden is nog niet onderzocht. Momenteel ontbreekt het aan harde cijfers, er zijn alleen literatuurstudies beschikbaar die tegenstrijdige resultaten tonen. De verwachting is dat de meest gekozen opstellingen nu al geen groot effect hebben. Uitgangspunt van de gedragscode van Holland Solar is geen zonnenvelden te bouwen met een negatief effect op de bodemvruchtbaarheid.

Er worden geen chemicaliën en drijfmest gebruikt bij het onderhouden van het zonneveld. Gedurende lange tijd wordt minder en met minder zware machines over de grond gereden. Mogelijk heeft dit positieve gevolgen voor de bodem. Wat exact het gevolg is van schaduw op de lange termijn is nog niet onderzocht. Solarcentury werkt daarom momenteel aan een onderzoeksprogramma naar het effect van grondgebonden zonnenvelden op de bodemgesteldheid, in samenwerking met Wageningen Universiteit en TNO. Meer informatie hierover is te vinden op <https://zoninlandschap.nl/projecten/i216/solarecoplus>.

In tegenstelling tot wat reclamant beweert, zorgt het plan juist voor een ecologische versterking, waardoor wordt voldaan aan de voorwaarden uit de 'Wind- en zonnewijzer'. Het plangebied is momenteel in agrarisch gebruik en bestaat feitelijk uit grasland en bouwland. De ecologische waarden zijn daardoor zeer beperkt. De waarde kan toenemen door veel verschillende landschapselementen aan te leggen en door extensief beheer toe te passen op het kruidenrijke grasland. Voor de ecologische versterking wordt verwezen naar paragraaf 3.3 van het inrichtingsplan met landschappelijke inpassing dat als bijlage bij de toelichting is gevoegd.

Kortom, het project zorgt op voorhand niet voor een negatievere situatie voor de bodem.⁵

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.7. Flora en fauna

Inhoud zienswijze

⁵ ABRvS 1 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:958.

Solar heeft een QuickScan door het bureau Eelerwoude aan de Blaakweg laten uitvoeren in het kader van de toetsing wet natuurbescherming. Na het bestuderen van hiervan constateren we een tekortkomingen of een verkeerde voorstellingen van zaken. Voor de bewoners aan de Blaakweg is dit aanleiding geweest tot een inschakelen van contraexpertise. Deze hebben we laten uitvoeren door Veldbiologische Werken. In de bijlage kunt de bevindingen lezen. Samengevat is de conclusie van Veldbiologische Werken dat de ecologische onderbouwing in de QuickScan op veel plaatsen tekortschiet. Daarnaast wordt in de QuickScan van Eelerwoude geheel voorbijgegaan aan de mogelijk negatieve effecten van het zonneveld op de (essentiële) functionaliteit van leefgebied van verschillende soorten.

Gemeentelijke reactie

Het Comité Zonnepark Blaakweg heeft Veldbiologische Werken gevraagd de Quickscan rapportage door te nemen, waarop een kanttekeningennotitie is opgesteld. Onderstaand wordt een reactie gegeven op de punten in deze notitie.

Vleermuizen

1. Het klopt dat de rosse vleermuis en eventueel grootoorvleermuis in het gebied voor kunnen komen. Dat ze nu niet zijn genoemd wil niet zeggen dat ze worden uitgesloten. Voor de grootoorvleermuis geldt dat deze dicht op of door vegetatie vliegt en dus geen open gebied gebruikt om te foerageren. De singel aan de rand van het gebied is daarmee voor gewone grootoor de enige geschikt plek/ element. De rosse vleermuis maakt wel gebruik van open gebied. In de rapportage is beschreven dat de bomen in de singel aan de westzijde van het plangebied voldoende van grootte en omvang zijn om kieren en holten te bevatten die geschikt zijn voor boombewonende vleermuizen om in en achter te kruipen. Zoals in de rapportage is beschreven heeft de aanleg van het zonneveld geen effecten op potentiële verblijfplaatsen in bomen of gebouwen.
2. Een migratieroute betreft geen verblijfplaats op zichzelf. Migratieroutes worden apart behandeld onder de noemer “vliegroutes”.
3. De belangrijkste conclusie is dat de singel aan de westzijde onderdeel kan uitmaken van een vliegroute. Omdat de singel behouden blijft en niet wordt verlicht, vindt er geen aantasting, beschadiging of vernieling plaats van deze potentiële functie. Er is geen sprake van een bomenlaan die direct aansluit op de singel (wel nabij dat klopt) en er is ook geen sprake van het doorbreken van een bomenlaan of singel.
4. A. De aanleg van het zonneveld zorgt er niet voor de verblijfplaatsen van gebouwde bewonende soorten onbruikbaar worden. Voor soorten die bijvoorbeeld van de boerderij aan de rand van het zonneveld gebruik maken als verblijfplaats zorgt het erf voor een buffer rond het verblijf. Het verblijf blijft behouden en toegankelijk middels groen dat blijft behouden: struweel, lanen, waterlopen. De functionaliteit komt daardoor niet in het geding. Een nader onderzoek zal hier geen verandering in brengen en is daarom niet nodig.

B. Mochten boombewonende soorten van singel gebruik maken als verblijfplaats, kunnen zij te allen tijde de verblijven bereiken. Deze worden door het zonneveld niet aangetast. Er wordt niet gekapt en panelen zijn van een beperkte hoogte waardoor vleermuizen bij de verblijfplaatsen kunnen komen.

Het klopt dat kennis over de effecten van zonnevelden op vleermuizen beperkt is, er is echter veel kennis over hoe vleermuizen het landschap gebruiken om zich te verplaatsen tussen verblijven en om te foerageren. Deze kennis is toegepast op de beoordeling van de voorgenomen ruimtelijke ingreep (aanleg zonneveld). Monitoring van effecten van een ruimtelijke ingreep op soorten is altijd goed maar geen verplichting vanuit de Wet natuurbescherming.

C. Het plangebied betreft niet het enige groene gebied in de omgeving, ook niet voor soorten die van de bebouwing direct rond het plangebied gebruik maken als verblijfplaats. Essentiële foerageergebieden zijn gebieden die uniek zijn door ligging of inrichting en noodzakelijk zijn om de voortplantingsplaats of de rustplaats succesvol te laten functioneren. Er is beoordeeld dat ook bij aanwezigheid van het zonneveld de functionaliteit van het gebied en het omliggende landschap behouden blijft. Landschappelijke functies als watergangen, bomenlanen en andere agrarische

percelen bieden ook en vaak zelfs een betere foerageerfunctie. Met name luwe, begroeide plekken waar veel insecten aanwezig zijn. Het plangebied is open, midden op het perceel ontbreekt begroeiing. Daardoor is geen sprake van essentieel foerageergebied. De randen worden landschappelijk versterkt, zodat vleermuizen hiervan gebruik kunnen (gaan) maken.

D. Een vliegroute is een route die vleermuizen gebruiken om langs te vliegen (ter navigatie) om zich door het landschap te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebied. Een vliegroute wordt vaak, ook wel dagelijks gebruikt. Bij migratie wordt snel gedacht aan een route tussen gebieden die kan worden gebruikt om voort te planten en te overwinteren, zoals ruige dwergvleermuizen doen. Voor een vliegroute wordt ook wel de term migratieroute gebruikt. Langs vliegroutes wordt tevens gefoerageerd om de vliegtijd zo (die veel energie kost) goed te benutten en zoveel mogelijk voedsel te vinden.

De beoordeling heeft plaats gevonden op basis van de feitelijke kenmerken van het plangebied. Midden in het plangebied is geen begroeiing aanwezig waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. De singel blijft behouden waardoor dit groen vleermuizen kan leiden van potentiële verblijfplaatsen in bebouwing langs de Blaakweg naar agrarisch gebied met de waterlopen waar zij kunnen foerageren en verder weg: een gewone dwergvleermuis vliegt al 5 tot 10 kilometer van zijn verblijfplaats om te foerageren. Doordat de beplanting of niet aanwezig is of niet wordt aangetast, is geen sprake van aantasting of verwijdering van een vliegroute. Op basis daarvan is geen sprake van negatieve effecten en is een nader onderzoek niet nodig.

Grondgebonden zoogdieren

5. Er is aangegeven dat er wel een takkenhoop aanwezig was, maar deze niet geschikt is voor kleine marterachtigen. In de singel zijn tijdens het veldbezoek ook holten waargenomen. Doordat de singel behouden blijft, zullen deze potentiële verblijfplaatsen niet worden aangetast of vergraven. Beoordeeld moet worden of de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling effect heeft op de functionaliteit voor deze soorten. (Kleine) marters kunnen het plangebied gebruiken om te foerageren, evenals de waterloop aan de zuidzijde, al is dekking voor hen essentieel. Hoog gras biedt ook dekking, maar juist begroeiing dat tot de grond reikt zoals struweel is voor hen heel belangrijk. Dit ontbreekt in de huidige situatie in het plangebied. Door het hebben van ruimte onder het hekwerk, een gevarieerde inrichting van het plangebied, behoud van de singel en van erven, is geen sprake dat het zonneveld de functionele leefomgeving van marters aantast. De aanlegfase kan verstoring werken, maar dieren hebben aan de westkant van de singel ruimte verblijfplaatsen te verlaten en bestaande elementen te gebruiken om zich te verplaatsen en te foerageren.

Vogels

6. Tijdens het veldbezoek is gezien dat het plangebied ligt in een omgeving die geschikt is voor steenuil en kerkuil vandaar dat ook rekening wordt gehouden met mogelijk aanwezige nesten. Uitgesloten kan worden dat de nestplekken zelf worden aangetast. Kerkuil en steenuil foerageren op veldmuizen, daarnaast ook spitsmuizen, vogels en amfibieën. Kerkuil jaagt in ongeveer 1000 meter rond zijn nestlocatie, steenuil in een kleinere cirkel: circa 300 meter. Het klopt dat enerzijds wordt aangegeven dat een zonneveld op zich er niet voor zorgt dat de dieren geen voedsel meer kunnen vinden. Van belang is ook hier weer dat sprake is van variatie in het gebied. Anderzijds zijn er ook elementen van het zonneveld waar uilen en roofvogels gebruik van kunnen maken: begroeiing langs de randen zorgt voor leefgebied van muizen. Het hekwerk rondom kan worden gebruikt als uitkijkpost. Het is daardoor geen tegenstrijdigheid.

Voor roofvogels geldt dat zover het zicht mogelijk was de bomen zijn gecontroleerd. Er was goed zicht maar om te zeggen dat er zeker weten geen nesten aanwezig waren, of oude nesten die door bijvoorbeeld buizerd kunnen worden gebruikt, kon niet. Een nadere controle is niet nodig omdat de singel behouden blijft. Nesten worden niet beschadigd of vernield. Doordat het zonneveld een beperkte hoogte heeft, zorgt deze er ook niet voor dat de nesten onbereikbaar worden. Buizerd bijvoorbeeld foerageert wel 10 kilometer van zijn nestlocatie. Het plangebied is niet essentieel voor roofvogels die wellicht nestelen in de singel.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.8. Brandveiligheid

Inhoud zienswijze

In het brandveiligheidsrapport wordt totaal voorbijgegaan aan de woningen met rieten daken in de omgeving. In een straal van ca 600 meter staan 12 huizen met een rieten kap. Waarvan twee woningen zelfs binnen een straal van nog geen 180 meter van het toekomstige zonnepark. Wat gebeurt daarmee als er brand is? Als er gloeiende deeltjes (scherven e.d.) rondvliegen bij droog weer, staat een rieten kap direct in de brand. Om het zonnepark zijn er onderhoudspaden, die zijn maar 2 meter breed en er staat een hekwerk tussen het pad en de zonnepanelen. Ook is er geen gelegenheid hier om te keren. Op het zonnepark zelf ontbreken zelfs paden en dus ook niet toegankelijk voor de brandweer. Tevens kan de brand met droog weer via de onder begroeiing overslaan op meerdere rijen zonnepanelen. En zo ook op de houtwallen en meerdere woningen/schuren in gevaar brengen. Mocht er een flinke brand uitbreken aan de achterzijde van het park, dit is op ca 800 meter vanaf de dichtstbijzijnde brandput, hoe gaan ze dan aan water komen? Het zonnepark is alleen via de buitenzijde van de zonnepanelen bereiken via begroeide paden, wat een gevaarlijke situaties oplevert tijdens brand. Is er terplekke wel een gedegen onderzoek geweest naar de situatie?

Gemeentelijke reactie

De aanvrager zal de best beschikbare technieken gebruiken bij de aanleg van het zonnepark. Toch blijft er altijd een kans op het ontstaan van brand. In het advies van VGGM worden maatregelen geadviseerd die het brandrisico tot een minimum beperken. Daarbij zijn de grootste risico's beschreven. De kans dat een brand overslaat naar een woning (door vlieg vuur) op genoemde afstanden is klein, maar niet geheel uit te sluiten.

De maatregelen uit het advies van VGGM hebben betrekking op de inhoud van deze zienswijze. Dat wil zeggen, dat als het advies van VGGM wordt overgenomen het brandrisico minimaal is.

In de adviesbrief wordt niet inhoudelijk gesproken over de risico's van brandoverslag door vlieg vuur. Uit het Adviesrapport "Advies vlieg vuur vreugdevuren" van het Instituut Fysieke Veiligheid uit 2020 is gebleken dat 'vlieg vuur nog steeds een relatief ongrijpbaar fenomeen is, zodat het voor de brandweer moeilijk is om te kunnen onderbouwen bij welke omvang en samenstelling van een brandstapel de veiligheid van omstanders te allen tijde gegarandeerd kan worden.' Als de brandbestrijding zo goed mogelijk is, lijkt de kans op vlieg vuur beperkt.

Bij een brand van de zonnepanelen kunnen kleine brandende deeltjes vrijkomen, maar deze kleine deeltjes branden waarschijnlijk niet lang of zijn al uitgebrand voordat ze een rieten kap raken. Als deze deeltjes toch brandend op een rieten kap neerkomen is de vraag of ze dan nog voldoende energie hebben een kapbrand te veroorzaken.

Het is daarom belangrijk om een goede bereikbaarheid voor de brandweer te hebben. De maatregelen die daarvoor nodig zijn, staan in de adviesbrief omschreven.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.9. Brandverzekering

Inhoud zienswijze

Wie is er aansprakelijk voor calamiteiten? Wie vergoedt er bijv., bij brand als er scherven in de omliggende weilanden terechtkomen? Dit kan wel 10 km verder op nog terecht komen. Kunnen wij de gemeente hiervoor aansprakelijk stellen?

Gemeentelijke reactie

De aansprakelijkheid is afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval en dat verschilt per casus. Zo kan er bijv. sprake zijn van overmacht in de vorm van een natuurramp of brandstichting. Daarom is op voorhand niet aan te geven wie er bij een calamiteit aansprakelijk is.

De kans op een brand in een zonnepark is zeer klein. Desondanks is de eigenaar van het zonnepark verzekerd voor de gevolgen die bij een brand kunnen optreden.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.10. Grondwater en gezondheidsrisico's

Inhoud zienswijze

Aan de westzijde van het zonnepark komen zonnepanelen onder de bomen te liggen. Een naaste bewoner is afhankelijk van grondwater voor eigen gebruik(drinkwater) en voor het vee. Is er onderzoek gedaan als zonnepanelen stuk gaan door vallende takken en er metalen uit kunnen lopen, wat dit voor effect heeft op het grondwater en op gezondheidsrisico's van mens en dier?

Gemeentelijke reactie

In zonnepanelen bevinden zich geen giftige materialen. De voorzijde van een zonnepaneel bestaat uit een glasplaat. Daarachter bevinden zich de zonnecellen die van silicium zijn gemaakt, het basisbestanddeel van zand. Zelfs bij breuk van de glasplaat zullen er derhalve geen schadelijke/giftige stoffen vrijkomen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.11. Landbouwontwikkelingsgebied

Inhoud zienswijze

Het zonnepark komt te liggen in een landbouwontwikkelingsgebied, waardoor er grond ontnomen worden van de agrarische bedrijven. Dit is tegenstrijdig met wat er in de structuurvisie van de gemeente geschreven wordt.

Gemeentelijke reactie

Op 29 september 2011 heeft de gemeenteraad de 'Structuurvisie Buitengebied Ede' vastgesteld. In de 'Structuurvisie Buitengebied Ede' wordt het belang van een vitale plattelandseconomie benadrukt, waaronder de continuïteit van sterke levensvatbare agrarische bedrijven. Het benutten van landbouwgronden voor duurzame energie wordt echter niet uitgesloten in de 'Structuurvisie Buitengebied Ede'. De 'Structuurvisie Ede Buitengebied' bevat namelijk geen beleid voor het opwekken van duurzame energie als windenergie en zonne-energie. Hierdoor kan niet gesteld worden dat een zonneveld in strijd is met de 'Structuurvisie Buitengebied Ede'. Door de tijdelijkheid van de vergunning (maximaal 25 jaar), het extensieve agrarische beheer, de landschappelijke inpassing en de ecologische beheersmaatregelen wordt geen afbreuk gedaan aan de visie, doelstellingen en waarden van de 'Structuurvisie Buitengebied Ede'.

De reden dat de 'Structuurvisie Ede Buitengebied' geen beleid voor het opwekken van duurzame energie als windenergie en zonne-energie bevat, komt o.a. omdat zonnevelden in 2011 geen actueel thema waren. Daarom moet het beleid uit de 'Structuurvisie Buitengebied Ede' ook worden gelezen in combinatie met ander beleid. Een recenter beleidsstuk van de raad dat speciaal is geschreven voor het opwekken van windenergie en zonne-energie is de 'Wind- en zonnewijzer'. Het onderhavige initiatief voldoet aan de 'Wind- en zonnewijzer' (zie paragraaf 3.4.4 van de toelichting).

Daarnaast heeft de 'Structuurvisie Buitengebied Ede' niet de werking die reclamant voor ogen heeft. Als de redenering van reclamant zou worden gevolgd, dan zouden alle nieuwe niet-agrarische initiatieven - zoals woningbouw, bedrijventerrein, sportveld - niet meer mogelijk zijn op agrarische gronden. De 'Structuurvisie Buitengebied Ede' bevat een algemene beleidslijn. De realisatie van een zonneveld betekent niet dat onzorgvuldig met landbouwgrond wordt omgegaan. Het onderhavige plan is in het kader van 'een goede ruimtelijke ordening' voorzien van een goede motivatie en belangenafweging.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.12. Uitzicht en planschade

Inhoud zienswijze

Wij als omwonenden zijn van mening dat ervoor de woningen en percelen planschade te verwachten is, en dat deze ook aangetoond zal worden. Er zijn meer bewoners dan als Solarcentury aangeeft, die te zijner tijd zicht hebben op het zonnepark. Solarcentury heeft dit beoordeeld in de tijd dat er blad aan de bomen en struiken zit. Maar in de wintertijd is dit niet het geval en zal het zonnepark duidelijk te zien zijn, ook vanaf de weg. Een eis van de gemeente was, dat er geen zicht mocht zijn op de achterkant van de zonnepanelen. Dit is vanaf de Blaakweg wel het geval. Ook zijn er bewoners die op naast gelegen gronden schade of hinder ondervinden door het zonnepark.

Gemeentelijke reactie

Hoewel het ontnemen van het zicht een belangrijk aandachtspunt is, heeft de gemeente niet geëist dat er nergens zicht mag zijn op het zonneveld. Er is opgenomen dat landschappelijke inpassing vrijwel alleen goed mogelijk is als de hoogte van de zonnepanelen wordt beperkt. En daarnaast willen we zicht op de achterkanten van de zonnepanelen voorkomen. In de 'Wind- en zonnewijzer' wordt gesteld dat landschappelijke inpassing een vereiste is; de mate waarin bepaalt ook de aanvaardbaarheid en de draagkracht van een gebied. Landschappelijke inpassing betekent niet dat het zonneveld per definitie niet zichtbaar mag zijn; er moet worden gezocht naar een passende zichtbaarheid in het landschap. Het moet zijn afgestemd met de omgeving en omliggende functies. Elke locatie is uniek, waardoor maatwerk onmisbaar is. De inpassing draagt hierdoor bij aan de waarden van het gebied die ook na beëindiging van de activiteiten duurzaam te handhaven zijn.

Het zonneveld wordt in dit geval aan alle zijden van een landschappelijke inpassingsrand voorzien, waardoor het directe zicht op het hek en de zonnepanelen wordt onderbroken. Dit door het hekwerk achter de beplanting te zetten van losse hagen, struweel met knotbomen en randen met kruidenrijk en bloemrijk grasland. Tevens is de hoogte van de paneeltafels beperkt tot 1,80m. De eerdergenoemde beplanting rondom het zonneveld bestaat uit inheemse soorten. Ondanks de bladverliezende soorten zal het winterbeeld niet gedomineerd worden door de opstelling van de paneeltafels door de dichte vertakking van de gekozen soorten. Dit geldt met name voor het meidoorn struweel aan de noordzijde van het zonneveld.

Verder bestaat er niet zoiets als een recht op een blijvend vrij uitzicht. Dit neemt niet weg dat de gemeente het belang dat reclamant 1 heeft bij het behoud van hun uitzicht moet betrekken in zijn belangenafweging. Dit belang is door de gemeente in zijn belangenafweging onderkend.⁶ De gemeente heeft echter een zwaarder gewicht toegekend aan het belang dat is betrokken bij het realiseren van dit plan waardoor het algemene belang van duurzame energieopwekking wordt gediend. Daarnaast wordt de openheid van het landschap niet onevenredig aangetast en er ontstaat geen verrommeling. Het zonneveld wordt namelijk zorgvuldig landschappelijk ingepast, waardoor het zicht op het zonneveld wordt verzacht.

Tot slot staat het belanghebbenden altijd vrij om een planschadeverzoek in te dienen na onherroepelijkheid van de omgevingsvergunning. De gemeente heeft met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten. Hierin is o.a. geregeld dat bij het toekennen van een eventuele planschadeclaim de kosten op de initiatiefnemer kunnen worden verhaald. Hierdoor is de omgevingsvergunning economisch uitvoerbaar. Verder geldt dat meer gewicht wordt toegekend aan het algemene belang van duurzame energieopwekking dan aan het belang van eventuele planschade.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.13. WOB-verzoek

Inhoud zienswijze

De opgevraagde informatie (WOB-verzoek) over de communicatie tussen de verschillende partijen en de anterieure overeenkomst is door de gemeente verdaagd met 4 weken. Deze zouden wij dan uiterlijk 3 augustus moeten ontvangen. Op 4 augustus is de laatste dag dat wij onze zienswijze kunnen indienen. Waardoor wij in de gestelde bezwaartijd niet over alle opgevraagde informatie beschikten. Bij deze willen wij uw vragen af te zien van het gehele project, omdat er te weinig onderzoek is gedaan en er te veel risico's zijn voor de leefomgeving van mens en dier, om er een verantwoord en veilig project van te maken.

⁶ ABRvS 25 oktober 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2861.

Gemeentelijke reactie

De stukken die noodzakelijk zijn voor een ruimtelijke onderbouwing in het kader van een goede ruimtelijke ordening zijn met het ontwerpbesluit ter inzage gelegd.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

Uit de te vroeg ingediende zienswijze is het volgende punt nog naar voren gekomen:

1.14. Biodiversiteit

Inhoud zienswijze

Geen verbetering van biodiversiteit als er paarden in het weidegedeelte komen te lopen.

Gemeentelijke reactie

Door het beheer te faseren wordt de negatieve impact zo klein mogelijk dan wel is de impact positief ten opzichte van de huidige situatie, waarbij het gehele terrein als één geheel wordt beheerd. De paarden lopen er voor een korte periode en vervolgens minimaal 6 weken niet. Zo krijgen kruidachtigen de kans om weer te bloeien, wat van meerwaarde is voor de biodiversiteit. Dit wordt gerealiseerd door het betreffende terrein in meerdere vakken op te delen zodat ze het in maximaal 7 dagen/1 week kaal hebben en naar het volgende stuk kunnen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2. [...], hierna reclamant 2 (ontvangen op 3 augustus 2021).

Verder hebben wij op 7 april 2021 een te vroeg ingediende zienswijze ontvangen van reclamant 2. De zienswijze van 3 augustus 2021 is een uitgebreide versie van de te vroeg ingediende zienswijze van 7 april 2021.

2.1. Edese zonneladder

Inhoud zienswijze

"Eerst op daken ": Er worden zonnepanelen gelegd op de schuren van de buurman, NIET van de eigenaar. Dit is dus niet op de locatie zelf. Dit was ook nog ter compensatie van planschade. Ons alternatief was, om met de Valkse Energie Coöperatie te kijken naar zonnepanelen op daken in de omgeving. Uit het onderzoek kwam naar voren dat er ca. 30.000m2 daken zijn, en dat er uiteindelijk ca 10.000 m2 beschikbaar kunnen zijn. Dus meer als het zonnepark. Dit werd door wethouder Ritsema abrupt afgewezen. In het Klimaatplan 2021-2030 duidelijk beschreven dat de eerste voorkeur is op daken en gevels en in laatste instantie in landelijk gebied.

"Dubbel ruimtegebruik": Als de paarden ca 6 weken per jaar mogen beweiden en er geen gebruik gemaakt wordt van de ruimte tussen de panelen, is dat dan nog dubbelgebruik te noemen?

"Veldopstelling binnen tijdelijke bestemming": n.v.t.

"Als laatste mogelijkheid willen we gronden aan stads- en dorpsranden en landbouwgronden gebruiken voor zonnepanelen.": Kan de gemeente onderbouwen dat ze alle treden van de zonneladder hebben doorlopen voordat de allerlaatste mogelijkheid, dus zonnepanelen op landbouwgrond, ook de enige mogelijkheid is?

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van de Edese zonneladder wordt gemakshalve verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.4.

Verder geldt het volgende:

- De zonnepanelen die op de schuren van de buurman worden gelegd betreft het perceel van Blaakweg 18. Dit is inderdaad niet het eigen perceel. Hierdoor doet de initiatiefnemer meer dan de Edese zonneladder voorschrijft. Dat is een extra plus.

Op het kadastrale perceel van het zonneveld (dat in de toekomst kadastraal gesplitst wordt), staat één schuur. Omdat dit perceel gesplitst wordt en de schuur bij de bebouwing van de manege hoort is breder gekeken dan de kadastergrenzen. De daken van de bijgebouwen van het naastgelegen erf/manege zijn ook meegenomen in dit project. De eigenaar is namelijk wel familie, maar niet dezelfde eigenaar als die van het plangebied. Als onderdeel van de afspraak tussen Solarcentury en de grondeigenaar van het plangebied waar het zonnepark op komt worden zonnepanelen geplaatst op de beschikbare daken, hieronder valt in elk geval ook de schuur behorende bij perceel Otterlo F 1348. Kortom, op de locatie worden de daken benut voor zonnepanelen (trede 1). De zonnepanelen op het dak kunnen vergunningvrij worden geplaatst, waardoor er alleen een omgevingsvergunning nodig is voor de zonnepanelen in het veld.

- Zoals in de beantwoording van zienswijze 1.4 al is vermeld, betreft het een extensieve vorm van dubbel ruimtegebruik. Daarnaast is trede 2 van de Edese zonneladder bij dit project niet van toepassing, omdat dit project niet valt onder de voorbeelden van trede 2. Het gaat hier om een zonneveld op landbouwgrond, waardoor men op trede 4 uitkomt.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.2. Houtwal

Inhoud zienswijze

De 600 meter lange historische houtwal is voor Solarcentury duidelijk een probleem, omdat dit al vroeg in de middag schaduw geeft op de panelen. Ze mogen geen bomen omzagen. Wat ik uit het inpassingsplan begrijp is dat ze de onder begroeiing willen uitdunnen en de bomen hoog op willen gaan opsnoeien, om zo de zon onder de bomen alsnog op de panelen krijgen. Ons is duidelijk geworden dat Solarcentury de grenzen opzoekt. Graag zouden wij zien dat de houtwal in zijn geheel uit het plan wordt gehaald.

Er is geen overleg geweest met de grondeigenaren! Met één eigenaar is zelfs nog nooit contact geweest. Kan Solarcentury bevestigen dat de eigenaren akkoord zijn gegaan met de plannen die Solarcentury voor de houtwal voor ogen hebben?

Er is enkel een summier half uur durend ecologisch onderzoek gedaan in het plangebied. Verder is er gebruik gemaakt van de bio-morfologische kaart, welke niet volledig is. Wij zijn van mening, dat er ook onderzoek in de omgeving van het geplande zonnepark had moeten plaats vinden. Het zonnepark heeft invloed op de gehele omgeving. Menig dier gaat er hinder van ondervinden. Vandaar dat de omwonenden een second-opinion hebben laten doen door Veld Biologische Werken. Hieruit is gebleken dat Eelerwoude geen zorgvuldig onderzoek heeft gedaan, en dat er een nader onderzoek nodig is.

De drie dichtstbijzijnde bewoners wonen op ca 50 meter, 70 meter en 100 meter vanaf het plangebied, en niet zoals Solarcentury suggereert op 185 meter. Ook hebben de bewoners aan de Blaakweg wel degelijk zicht op het plangebied. Ook hier geeft Solarcentury weer misleidende informatie. Tevens gaan wij hier ook planschade voor indienen.

Gemeentelijke reactie

Tijdens het ontwikkeltraject zijn op verscheidene momenten aan de buurt de plannen m.b.t. de houtwal besproken. De plannen om de houtwal aan te passen werden door de buurt niet als positief ervaren, daar is naar geluisterd en vervolgens is het plan hierop aangepast.

Voor het onderhoud en beheer verwijzen wij naar het inrichtingsplan, hier staat helder in beschreven dat er geen aanpassingen gedaan worden aan de houtwal maar alleen ingrepen uitgevoerd worden ten behoeve van regulier onderhoud, om het beeld van de houtwal intact te houden (verwijderen dode bomen en takken) (pag. 44 en 45). Indien groot onderhoud of kap van dode of zieke bomen nodig is aan één of enkele bomen zal worden getracht het rechte deel van de stam tot een hoogte van 6 meter

te laten staan zodat dit van meerwaarde kan vormen voor insecten, vogels en vleermuizen. Ook wordt voor onderhoud gecontroleerd op aanwezigheid van dieren in holten of nesten.

Plannen voor de houtwal anders dan regulier onderhoud zijn er niet, bevestigen dat de andere eigenaren hiermee akkoord zijn gegaan is daarmee niet aan de orde.

Tijdens het ontwikkelproces heeft een van de eigenaren van de houtwal zijn woning met tuin en aansluitende houtwal verkocht, de communicatie richting omwonenden heeft echter ook per brief plaats gevonden, waarbij er indien daar door omwonenden behoefte aan was de mogelijkheid geboden is om contact op te nemen met de ontwikkelaar. Hier is door deze betreffende omwonende tot op heden geen gebruik van gemaakt. Voor de reactie op het ecologisch rapport wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.7.

Ten aanzien van de afstand van 185 meter geldt dat in het inrichtingsplan de volgende tekst is opgenomen:

De dichtstbijzijnde omwonenden langs de Blaakweg hebben vanwege de oriëntatie van het landschap en de (deels eigen) erfbeplanting en houtwallen, nauwelijks tot geen zicht op het plangebied. Ten zuiden van de Laar- of Werftbeek liggen enkele erven op enige afstand die wel zicht richting het deels hoger gelegen plangebied hebben. De dichtstbijzijnde bewoners liggen op circa 185 meter van het zonneveld. De oostkant wordt ingepast met een losse haag die hoger wordt dan het hekwerk en de zonnepanelen. Vanuit het oosten zal het zonneveld na enkele jaren dus nagenoeg onzichtbaar zijn. Een dergelijke inpassing past niet langs de beek aan de zuidkant. Gezien de eerdergenoemde grote afstand tot omwonenden, wordt het landschap aan de zuidkant wel versterkt maar zal het zonneveld niet geheel aan het zicht onttrokken worden.

De afstand van 185 meter geldt alleen voor de erven ten zuiden van de Laar- of Werftbeek. Dit is ook verwerkt op afbeelding 46 van het inrichtingsplan. De afstand van 185 meter heeft dus geen betrekking op de erven aan de noordzijde van het plangebied. Tot slot staat het belanghebbenden altijd vrij om een planschadeverzoek in te dienen na onherroepelijkheid van de omgevingsvergunning.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.3. Inpassing groot zonneveld

Inhoud zienswijze

De inpassing van het zonneveld voldoet niet aan de voorwaarden uit de 'Wind- en zonnewijzer'.

- Dit is de enigste plek aan de Blaakweg waar je helemaal door kunt kijken naar de Lage Valkseweg. Dit is volgens ons een belangrijk doorzicht. Hier wordt niet aan de eis voldaan om belangrijke doorzichten vanaf de weg naar het landschap vrij te houden.*
- Vanaf de Blaakweg is er winterdag duidelijk zicht op de achterkant van de panelen. Hier wordt niet aan de eis Voldaan om zicht op de achterkanten van de zonnepanelen te voorkomen."*
- Door de aanleg van het zonnepark veranderd de leefomgeving van verschillende diersoorten. Hierdoor zal de biodiversiteit niet verbeteren eerder verslechteren. Bepaalde diersoorten zullen zich hier niet meer thuis voelen en vertrekken. Ook zal de grond verschaald moeten worden om het kruiden- en bloemrijk grasland te laten gedijen. Dit gebeurt niet op de juiste manier. Ook onder de panelen zal weinig tot geen begroeiing zijn waardoor het bodemleven doodgaat. Ook een onderzoek van de WUR bevestigt dit. Wat gaat Solar-Century aan doen om te zorgen dat de biodiversiteit ondersteund wordt, dan wel versterkt?*
- Een zonnepark bestaat uit een netto zonneveld (panelen inclusief onderhoudspaden) en een landschappelijke inpassing. Circa 20% van de oppervlakte van het zonnepark dient landschappelijk ingepast te worden. Wordt hierin ook de bestaande houtwal meegerekend? Dit is een bestaand onderdeel wat niet meegerekend mag worden met de 20% landschappelijke inpassing.*

- *De communicatie was van het begin tot het eind zeer slecht en niet eenduidig van Solar-Century, maar ook van de gemeente. Wij vinden dat de gemeente hierin geen verantwoordelijkheid heeft genomen om de communicatie te verbeteren. Ook na herhaaldelijke brieven van omwonenden en belangenverenigingen waarin werd vermeld dat de communicatie zo slecht was, kwam er geen verbetering. Kan de gemeente verklaren waarom zij niet hebben ingegrepen en alles op zijn beloop hebben gelaten?*
- *Er is geen openbare bijeenkomst geweest. Er was één avond via een chat, en twee via Teams. Hiervoor konden alleen omwonenden zich aanmelden. Doordat dit online gebeurde was er geen dialoog mogelijk. Ook waren de omwonenden niet in deze manier van communiceren thuis, waardoor de communicatie bemoeilijkt werd. En voor ouderen was dit helemaal niet mogelijk. Op onze vraag om dit op een later tijdstip te doen (na de Covid-19) werd niet ingegaan. Ook hier wordt niet aan voldaan.*
- *Verder hebben wij nooit een verslag van de bijeenkomsten ontvangen. Ook hier wordt niet aan voldaan. Er is nooit een bijeenkomst geweest waarbij een onafhankelijk professioneel persoon dit heeft geleid. Ook de gemeente is niet bij alle online chat/meetings geweest. Hier is niet aan voldaan.*

Gemeentelijke reactie

Voor de landschappelijke inpassing van zonnevelden zijn in de Wind- en zonnewijzer algemene ontwerpprincipes opgenomen die locatie-specifiek toegepast worden. Het streven is om deze ontwerpprincipes zo veel als mogelijk op te volgen dan wel gemotiveerd hierop af te wijken. Bij het opstellen van het inpassingsplan voor het onderliggende zonneveld zijn deze gevolgd en integraal afgewogen.

Met de inpassing van het zonneveld is rekening gehouden met het behoud van het karakter van de Blaakweg; een afwisseling van omsloten erven en doorzicht op het omliggende agrarische landschap. Door de teruggelegen ligging van het zonneveld ten opzichte van de Blaakweg, op circa 100 meter afstand met het behoud van de paardeweide en het toe te voegen bloemrijk grasland, blijkt het mogelijk richting het zuiden naar het landschap te kijken vanaf de Blaakweg. Zie hiervoor ook de afbeeldingen 31, 32 en 33 in de landschappelijke inpassing.

Op de overgang van paardenweide naar plangebied is recent een haag aangeplant. Achter deze haag komt een hectare bloemrijk grasland. De daadwerkelijke inpassing van het zonneveld bestaat hier uit een losse haag en meidoornstruweel. Ondanks de bladverliezende soorten in deze landschapselementen zal het winterbeeld niet gedomineerd worden door de opstelling van de paneeltafels door de dichte vertakking van de gekozen soorten.

Ten aanzien van de flora en fauna wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.7. Ten aanzien van het bodemleven wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijzen 1.6 en 7.6. Ten aanzien van biodiversiteit geldt het volgende: In 2019 is door het college het programma biodiversiteit vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat elke ruimtelijke ontwikkeling een bijdrage moet leveren aan de versterking van de biodiversiteit. Het plangebied is gelegen in biomorfologische eenheid 'Bekengebied Wekerom West'. Versterkingsmogelijkheden liggen in de versterking van de beek, landschapselementen en voorzieningen voor ervvogels. Door in te spelen op bestaande natuurwaarden, deze te versterken door het ecologisch versterken van de beek, het realiseren van ruigte met riet, struweel en hagen, en het toevoegen van verblijfsmogelijkheden voor vogels, worden ecologische kwaliteiten verstevigd en verbindingen gerealiseerd. Het plangebied vormt met de deels natuurlijke inrichting daarmee geen eiland of obstakel, maar een natuurlijke meerwaarde in het huidige landschap.

In de Wind- en zonnewijzer is opgenomen dat circa 20% van de oppervlakte van het zonneveld landschappelijk dient te worden ingepast. Aan de westzijde van het perceel ligt een (cultuur)historisch waardevol landschapselement. Dit betekent niet dat deze hierdoor geen onderdeel uit kan maken van de inpassing; het zonneveld is aan de westzijde door de aanwezigheid van dit landschapselement al voldoende ingepast. Door de waarde van dit element vinden aan deze zijde geen aanvullende landschappelijke maatregelen plaats.

Ten aanzien van de communicatie wordt ook verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.1. In aanvulling hierop geldt dat eisen als openbare bijeenkomsten, verslagen en de aanwezigheid van een onafhankelijke professional geen eisen zijn die de gemeente stelt op grond van de 'Wind- en zonnewijzer'. Daarnaast boden digitale bijeenkomsten een goed werkbaar alternatief voor fysieke bijeenkomsten tijdens het hoogtepunt van het coronavirus.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.4. Brandveiligheid

Inhoud zienswijze

De eisen die in "handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid van Brandweer Nederland 2019, paragraaf 4.1" staan worden niet gevolgd. De brandweer heeft volgens de brief aan de gemeente geen informatie ontvangen over de infrastructuur van het park, en kan zo geen goede beoordeling maken.

Het pad op het plangebied is onverhard en begroeid, dus slecht tot niet begaanbaar. Ook is dit zeer natte grond waar een brandweerauto in regenachtige tijden niet kan rijden. De afstand vanaf de dichtstbijzijnde blusvoorziening tot aan de achterzijde van het park bedraagt ca 650 meter. Mocht hier met brand de tankcapaciteit van de brandweerauto niet voldoende zijn, dan zou er meer dan als 500 meter slang uitgerold moeten worden. Een mogelijkheid zou kunnen zijn, van het maken van goede opstelplaatsen voor de brandweer op locatie, zodat ze ongehinderd water uit een nieuw te realiseren geboorde put kan pompen.

De bochten op het park hebben een te kleine draaicirkel om erdoor te rijden met de brandweerauto, en er is geen keer mogelijkheid. Met meerdere brandweerauto's op het terrein, in geval van een grote brand, zullen er gevaarlijke situaties ontstaan. Doordat deze alleen achter elkaar kunnen staan. Ook missen wij brandgangen tussen de rijen panelen, zodat de brandweer ook het midden van het terrein kan bereiken. Gelet op de grote inzetdiepte is beperking van de brand niet mogelijk.

Technische gebouwtjes behoren een brandvrije ondergrond te hebben. De ondergrond binnen minimaal 1,5 meter van een systeem of station moet vrij worden gehouden van begroeiing. Dit om branduitbreiding via de vegetatie te voorkomen. De vegetatie is zou moeten worden opgedeeld in compartimenten, bij droog weer kan de brand zich snel uitbreiden. En ook overslaan op de houtwallen die in de nabijheid staan. Dit brengt een verhoogd risico's met zich mee voor de woningen (met rieten dakbedekking) in de omgeving. Dit zijn twaalf woningen in een straal van 600 meter vanaf het plangebied. Hierin is onzorgvuldig gekeken naar de situatie terplekke. Wij zien graag dat terplekke de situatie hier opnieuw onderzocht wordt.

Gemeentelijke reactie

In tegenstelling tot wat reclamant beweert, heeft de brandweer wel informatie over de infrastructuur ontvangen. Reclamant 2 verwijst naar een zinsnede uit een advies van de brandweer in het kader van het eerste vooroverleg bij de beoordeling van het schetsplan. In het kader van het tweede vooroverleg in het kader van de omgevingsvergunningaanvraag heeft de brandweer nieuwe stukken ontvangen, waaronder informatie over de infrastructuur van het park.

Ten aanzien van de tankcapaciteit geldt inderdaad dat als de tankcapaciteit van de brandweerauto niet voldoende zou zijn, dat er dan meer dan 500 meter slang uitgerold moeten worden. Mocht brandbestrijding met één tankautospuut (TAS) niet volstaan dan wordt er opgeschaald en komt er een tweede TAS.

Ten aanzien van de bochten geldt dat het onderhoudspad voldoet aan de "Handleiding Bluswatervoorziening en bereikbaarheid 2019". Het onderhoudspad is met 4 m voldoende breed voor brandweervoertuigen en uit tekeningen blijkt dat de draaicirkels voldoen.

Ten aanzien van een brandgang tussen de rijen panelen geldt dat indien het onderhoudspad geheel rondom het terrein loopt en voldoende breed is, en voor een TAS berijdbaar is, dat dit voldoende is om op alle plekken van het zonnepark een inzet te plegen.

De inzet van de brandweer is van meerdere factoren afhankelijk en wordt per situatie bepaald. De inzet zal echter altijd gericht zijn op het beheersbaar houden van de brand. Daarbij zijn de voorwaarden zoals een goede bereikbaarheid en voldoende bluswater belangrijk. Ondanks een goede bereikbaarheid en bluswatervoorziening blijft er nog altijd een risico over dat er meerdere panelen zullen afbranden. Dit is namelijk mede afhankelijk van de ontdekkingstijd, alarmeringstijd, opkomsttijd en inzettijd. Door optimalisering van bovengenoemde punten is het risico voldoende geminimaliseerd.

De eis dat er een begroeiingsvrije zone van minimaal 1,5 m afstand moet bestaan rondom technische gebouwtjes is de gemeente en de brandweer onbekend.

Ten aanzien van brandoverslag wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.8.

Conclusie

Deze zienswijze leidt tot aanpassing van het plan. Op een extra situatietekening zijn bochtstralen aangegeven, zodat duidelijk is dat brandweervoertuigen rondom het zonneveld kunnen rijden in het geval dat nodig is.

2.5. Draagvlak en alternatief

Inhoud zienswijze

Er is geen draagvlak onder de omwonenden, dit is ook geen eis. Maar de gemeente had op zijn minst kunnen aanhoren waarom er geen draagvlak is. Wethouder Ritsema is op locatie geweest, en heeft direct duidelijk gemaakt dat wij als omwonenden geen bezwaar hoeven te maken, want het zonnepark gaat gewoon door. Volgens hem was dit een goed gesprek. Wel is er een groot draagvlak bij omwonenden voor een alternatief project, om zonnepanelen op daken van schuren te plaatsen in de omgeving. Omwonenden hebben aangegeven om samen te kijken met de Valkse Energie Coöperatie naar de mogelijkheden. De resultaten hiervan waren dat er ca 10.000m2 dak beschikbaar is. Wethouder Ritsema ging niet akkoord met dit plan, en daarom is het niet verder uitgewerkt. Hier heeft de gemeente grote kansen laten lopen op het gebied van draagvlak. Is dit een democratisch verloop van het proces, waar duidelijk door de raad op werd gehamerd?

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van het gebrek aan draagvlak wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.1.

Ten aanzien van een alternatief geldt het volgende: Het college dient te beslissen omtrent het verlenen van een omgevingsvergunning voor het project, zoals daarvoor vergunning is aangevraagd. Indien een project op zichzelf aanvaardbaar is, kan het bestaan van alternatieven slechts dan tot het onthouden van medewerking nopen, indien op voorhand duidelijk is dat door verwezenlijking van de alternatieven een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren.⁷

De huidige aanvraag is op zichzelf aanvaardbaar, omdat het project is voorzien van een zorgvuldige ruimtelijke onderbouwing. Voor het alternatief geldt dat de Edese zonneladder uit de 'Wind- en zonnewijzer' geen volgtijdelijkheid aangeeft, maar maximale benutting van de verschillende opties. Het doel voor 2022 is om 132.000 zonnepanelen op daken te hebben gerealiseerd en om 50 ha zonnepanelen in het veld te hebben gerealiseerd. Deze realisatie van beide opties kunnen parallel aan elkaar plaatsvinden zolang het maximum van 40 hectare grote zonnenvelden in de huidige bestuursperiode, zoals vastgesteld door de gemeenteraad, niet wordt overschreden. Er is daarom niet sprake van concurrerende alternatieven.

Daarnaast wordt het alternatief van reclamant niet concreet onderbouwd op basis van een business case, locatiekeuze en ruimtelijke gevolgen op de betreffende locatie. Daarom is op voorhand niet duidelijk dat er een concreet alternatief is waarmee een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren. Overigens kan het alternatief dat reclamant aandraagt (zonnepanelen op dak) onder voorwaarden vergunningvrij worden geplaatst. Een akkoord van de gemeente is dan niet nodig.

⁷ ABRvS 23 januari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:178.

Overigens ontkent de wethouder ten stelligste dat hij niet akkoord is met het plan om zonnepanelen op daken te realiseren. Hij heeft juist een handreiking gedaan om met elkaar in gesprek te blijven. Zon op daken en zon op landbouwgrond zijn allebei wenselijk om aan de doelstellingen uit de 'Wind- en zonnewijzer' te voldoen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.6. Landbouwontwikkelingsgebied

Inhoud zienswijze

Dit gebied is een landbouw ontwikkelingsgebied. Boeren in de omgeving willen meegaan in de ontwikkeling van kringlooplandbouw. Hierdoor zal er meer grond beschikbaar moeten komen. Op deze manier wordt de veeboeren(koeien) de grond ontnomen, maar ook de kans om zich verder te ontwikkelen in de kringlooplandbouw. Dus ook de voedselproductie. Hier wordt niet zorgvuldig omgegaan met landbouwgrond dat ook nog eens in een LOG-gebied ligt. Ook moeten wij vooruitkijken naar de voedselvoorziening op de langere termijn. Hoe verklaart u de bouw van een zonnepark in een LOG-gebied?

Gemeentelijke reactie

In de 'Landbouwvisie Ede' wordt het belang van circulaire en natuurinclusieve landbouw en de voedselproductie benadrukt. Het benutten van kostbare landbouwgronden voor duurzame energie wordt echter niet uitgesloten in de 'Landbouwvisie Ede'.

Daarnaast heeft de 'Landbouwvisie Ede' niet de werking die reclamant voor ogen heeft. Als de redenering van de reclamant zou worden gevolgd, dan zouden alle nieuwe niet-agrarische initiatieven - zoals woningbouw, bedrijventerrein, sportveld - niet meer mogelijk zijn op agrarische gronden. De 'Landbouwvisie Ede' bevat een algemene beleidslijn. De realisatie van een zonneveld betekent niet dat onzorgvuldig met landbouwgrond wordt omgegaan. Immers, in de 'Landbouwvisie Ede' is opgenomen dat verandering van een bestemming mogelijk is als deze is voorzien van een goede motivatie en belangenafweging. Hoewel in het onderhavige geval sprake is van omgevingsvergunning in plaats van een bestemmingsplanwijziging, is het onderhavige plan in het kader van 'een goede ruimtelijke ordening' wel voorzien van een goede motivatie en belangenafweging.

Ten aanzien van het bouwen van een zonneveld in landbouwontwikkelingsgebied wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.11.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.7. Financiële participatie

Inhoud zienswijze

Bij de eerste keukentafel gesprek hebben wij aangegeven dat wij tegen de komst van het zonnepark zijn. Dit werd in het gespreksverslag afgedaan als niet ideaal. Tijdens het gesprek werd door Solar-Century werd een voorstel gedaan. Wij konden obligaties kopen, het gekochte aantal obligaties werd door Solar-Century verdubbeld, met een rendement van 4 procent. De buurman kreeg te horen dat hij obligaties kon kopen met 8 procent rendement. Nu uiteindelijk is er misschien nog een schamele 3.5 procent rendement, zonder verdubbeling van obligaties. Was dit om de direct omwonenden om te kopen onder valse voorwendselen (manipulatief gedrag)?

Gemeentelijke reactie

Voor het proces rondom financiële participatie wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.3.

Ten aanzien van de rendementspercentages geldt dat de gemeente geen eisen hierover kan stellen. In het participatieplan moet een initiatiefnemer aangeven hoe hij zoekt naar een redelijke (financiële) compensatie. Dit kan bijvoorbeeld door financiële participatie mogelijk te maken en daarnaast door lokaal te investeren in de ruimtelijke kwaliteit via bijvoorbeeld een gebiedsfonds. De exacte invulling van de financiële participatie wordt overgelaten aan de vrije markt. Zie ook pagina 13-15 van de

bijlage 'Participatie- en communicatieverslag' voor de concrete opties die Solarcentury biedt. Dit gaat lopen na de bouw van het park.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.8. Aansluiting op het net

Inhoud zienswijze

Ook zou het zonnepark dichtbij een aansluiting van het net moet liggen. Er wordt gesproken dat de stroom wordt geleverd aan Barneveld (Harselaar). Ook hierin is Solar-Century onduidelijk. Als dit via de bestaande infrastructuur gebeurt, dan is dit ca. 20 kilometer. Is dit dichtbij te noemen? Tevens wordt in de omgeving de bewoners de kans ontnomen om zelf zonne-energie op te wekken en te leveren, vanwege beperkte netcapaciteit. Initiatieven van burgers zou toch op de eerste plaats moeten komen?

Gemeentelijke reactie

Grote zonnenvelden hebben door het grote aantal panelen een groot opwekvermogen. Daarom kunnen ze niet worden aangesloten op het basisnet en moeten ze rechtstreeks worden aangesloten op een onderstation. Bij het zonnenveld aan de Blaakweg is het dichtstbijzijnde aansluitpunt (een onderstation) gelegen in Wekerom. Dit onderstation heeft volgens de netbeheerder te weinig capaciteit om het zonnenveld Blaakweg aan te sluiten. Daarom sluit de netbeheerder het zonnenveld aan op het onderstation in Harselaar (gemeente Barneveld). Deze keuze is gemaakt door de netbeheerder. De initiatiefnemer heeft een aansluit- en transportovereenkomst gesloten met de netbeheerder.

Projecten met lager opwekvermogen, zoals zon op dak, worden aangesloten op het basisnet. Als het basisnet geschikt is en er nog ruimte is voor aansluiting kunnen initiatieven van bewoners, bedrijven en agrariërs worden aangesloten op het net. Rechtstreekse aansluiting van zonnenvelden of windmolens op een onderstation gaat niet ten koste van de ruimte op het basisnet.

Verder geldt dat bewoners onder voorwaarden vergunningvrij zonnepanelen op daken kunnen plaatsen. De doelen uit de 'Wind- en zonnewijzer' staan los van de netcapaciteit. De 'Wind- en zonnewijzer' geeft geen volgtijdelijkheid aan, maar maximale benutting van de verschillende opties. Het doel voor 2022 is om 132.000 zonnepanelen op daken te hebben gerealiseerd en om 50 ha zonnepanelen in het veld te hebben gerealiseerd. Deze realisatie van beide opties kunnen parallel aan elkaar plaatsvinden zolang het maximum van 40 hectare grote zonnenvelden in de huidige bestuursperiode, zoals vastgesteld door de gemeenteraad, niet wordt overschreden.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.9. Enquête omgevingsvisie

Inhoud zienswijze

De gemeente Ede heeft een enquête uitgevoerd voor de op te stellen omgevingsvisie. De gemeente Ede wil uiterlijk in 2050 energieneutraal zijn. Dit betekent dat we in 2050 alle energie die we in Ede nodig hebben ook op ons eigen grondgebied opwekken, via wind, zon, waterstof en biomassa. Windmolens en zonnenvelden moeten ergens in ons landschap een plek krijgen. Uit dit onderzoek blijkt dat het overgrote deel van de Edese bevolking zonneparken NIET ziet zitten. Waarom wordt er niet gekeken naar alternatieven. Als volksvertegenwoordigers heeft toch u verplichtingen naar de burgers van Ede?

Wat vindt u belangrijker?

- Eigen voedsel produceren in de regio (73%)
- Eigen energie opwekken in de regio (27%)

Om duurzame energie op te wekken, zie ik liever

- Windmolens langs de snelweg (81%)
- Grote zonnenvelden rondom Ede-stad en dorpen (19%)

Gemeente Ede wil in 2050 energieneutraal zijn. Het zonnepark met een tijdelijke bestemming van 25 jaar voegt hierbij niets aan toe, want dan zou deze in 2047 weer verwijderd moeten worden. Wat heeft de gemeente Ede voor plannen met de grond na deze 25 jaar, wordt dit werkelijk weer teruggebracht naar de functie van landbouwgrond?

Gemeentelijke reactie

De gemeentelijke visie op het opwekken van duurzame energie is weergegeven in de 'Wind- en zonnewijzer'. Hierbij is uitdrukkelijk een uitnodigingskader voor zonne-energie gecreëerd en is de mogelijkheid geboden om zonnevelden op agrarische gronden te realiseren. De 'Wind- en zonnewijzer' is vastgesteld door de gemeenteraad. Het is aan de gemeenteraad als algemeen bestuur om de beleidskaders vast te stellen en eventueel te veranderen n.a.v. de door reclamant aangehaalde enquête. Daarnaast sluiten de gestelde keuzes uit de enquête elkaar niet per definitie uit. Binnen het grondgebied van de gemeente kan een evenwichtige verdeling tussen de voorgestelde keuze worden gemaakt.

Ten aanzien van de tijdelijkheid geldt dat het niet om een tijdelijke bestemming gaat, maar om een omgevingsvergunning met een tijdelijke termijn. Voor de realisatie van het zonneveld werken wij als gemeente namelijk met een projectafwijkingsbesluit (omgevingsvergunning met buitenplanse grote afwijking) in plaats van een bestemmingsplanherziening. De reden hiervoor is dat wij zonnevelden voor een termijn van maximaal 25 jaar toestaan. Deze termijn begint na aanvang van de bouwwerkzaamheden. Het belang van een termijn van 25 jaar is verwerkt in ons beleid: de Edese 'Wind- en zonnewijzer'. Zonnevelden hebben namelijk een beperkte levensduur. Naast de beperkte levensduur geldt dat we niet weten hoe de energietransitie er over 25 jaar uitziet. Wellicht zijn er dan alternatieven met minder ruimtelijke impact beschikbaar. We werken toe naar energieneutraliteit in 2050, maar tot die tijd streven we ernaar jaarlijks zoveel mogelijk CO₂ te besparen door energie duurzaam op te wekken. Elk jaar wekken we meer duurzame energie op in Ede en komen we een stukje dichterbij ons doel. We kijken dan ook niet alleen naar 2050 als einddoel, de energie die in alle tussenliggende jaren duurzaam wordt opgewekt is ook van belang. Die duurzame energie komt immers in de plaats van "grijze energie" en zorgt voor reductie van CO₂-uitstoot, het uiteindelijke doel.

In dit geval gaat het om een tijdelijk project, omdat het zonneveld voor een periode van maximaal 25 jaar zal worden gebruikt. De grond wordt gedurende deze periode door de initiatiefnemer gepacht. De grondeigenaar vestigt een recht van opstal, zodat Solarcentury de zonnepaneleninstallatie kan bouwen en in eigendom krijgt. Na een periode van 25 jaar wordt het zonneveld ontmanteld en zal de grond weer worden teruggegeven aan de grondeigenaar. Om de tijdelijkheid te waarborgen, wordt aan de omgevingsvergunning het voorschrift verbonden dat de vergunning geldt voor een periode van maximaal 25 jaar die begint na aanvang van de bouwwerkzaamheden. Na deze periode dienen alle bouwwerken (zonnepanelen, hekwerken, onderstation, trafohuisjes, enz.) binnen twee maanden te worden verwijderd en kunnen de gronden weer hoofdzakelijk agrarisch worden gebruikt. Daarnaast zorgt dit ervoor dat de landschappelijke en ecologische winst na 25 jaar niet teniet wordt gedaan.

Omdat het hier om een tijdelijke omgevingsvergunning gaat, zal de grond niet positief worden bestemd in een nieuw bestemmingsplan of omgevingsplan. Hierdoor blijft de agrarische bestemming behouden.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.10. Betrouwbaarheid Solarcentury

Inhoud zienswijze

De manier waarop Solar-Century dit project heeft geleid gerust zeer slecht te noemen. Uit meerdere omstandigheden blijkt dat Solar-Century geen betrouwbare partij is, om zo'n groot project mee aan te gaan.

Gemeentelijke reactie

Deze zienswijze wordt ter kennisgeving aangenomen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

Uit de te vroeg ingediende zienswijze zijn de volgende punten nog naar voren gekomen:

2.11. Ecologisch onderzoek

Inhoud zienswijze

Er is geen grondig ecologisch onderzoek gedaan. De historische houtwal op een aarden rug staat omschreven als singel in het ecologisch rapport, dit om alsnog bomen te mogen kappen. Ecologisch rapport alleen gericht op het zonneveld, niet op de omgeving waar het ook invloed op heeft. Leefgebied van het wild wordt aangetast en zonnepark vormt een barrière van de foerageer routes van diverse dieren. Historisch gebied wordt aangetast. Onnodig gebruik van goede agrarische grond wat gebruikt wordt voor vee en gewas. Biodiversiteit wordt niet verbeterd, maar veranderd, zeker als er aan de noordzijde paarden in komen te lopen.

Gemeentelijke reactie

Er is voldoende ecologisch onderzoek gedaan om de ingreep aan de natuurwetgeving en het gemeentelijk biodiversiteitsbeleid te toetsen. Het lijnvormige landschapselement wordt in de rapportage een singel genoemd. Dat doet niets af aan de functie van dit element dat nog steeds een historische houtwal is. Er is getoetst aan het gegeven dat deze houtwal gehandhaafd blijft.

Voor het overige wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.7 en 2.2.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.12. Buitenlandse investeerder

Inhoud zienswijze

Buitenlandse projectontwikkelaar, is niet goed voor de economie, subsidie verdwijnt naar het buitenland. Geen lokaal verbruik.

Gemeentelijke reactie

Een buitenlandse projectontwikkelaar is geen ruimtelijk relevant belang dat mee mag wegen in de besluitvorming.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.13. Opstelling en netaansluiting

Inhoud zienswijze

De zuid opstelling van de zonnepanelen biedt geen meerwaarde nu er al teveel piekstroom is. Er moet netverzwaring komen waardoor er een nieuwe peperdure kabel van 16 kilometer aangelegd moet worden via Wekerom naar Barneveld. Wegen de kosten dan nog op tegen de baten?

Gemeentelijke reactie

De netaansluiting is gedimensioneerd om de maximale energieproductie in het net te kunnen voeren. De maximale pieken worden afgetopt, maar de jaarlijkse verliezen hierdoor zijn kleiner dan 1%. De kosten en baten berekening hiervoor is in het totale financiële plaatje meegenomen.

Voor het overige wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.8.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3. Harskamps Belang, Plaatselijk Belang De Valk en Agrarisch Jongeren Kontakt, hierna reclamant 3 (ontvangen op 3 augustus 2021).

3.1. Proces en participatie

Inhoud zienswijze

We zijn zéér ontevreden over de wijze waarop de omgeving is geïnformeerd en betrokken, bij de ontwikkeling van het Zonnepark aan de Blaakweg te Harskamp, en het gebrek aan lokaal draagvlak totaal is genegeerd. De opgestelde koersnota's met geformuleerde uitgangspunten betreffende participatie, zoals de 'Edese participatie-aanpak' (juni 2019) en de 'Wind en zonnewijzer' (maart 2020) zijn totaal niet het uitgangspunt geweest, terwijl dit wel zo is omschreven.

Uit het gehele proces blijkt dat er géén sprake is van participatie met inwoners met als doel draagvlak te verkrijgen bij omwonenden. Voor de ontwikkeling van een zonneveld aan de Blaakweg is géén draagvlak vanuit de omwonenden. Alle omwonenden zijn tegen de plannen, zo blijkt uit reacties van omwonenden, die door ons zijn geïnventariseerd. Daarnaast is door een ambtenaar van de gemeente het volgende gesteld: "Het participatieproces primair de verantwoordelijkheid is van de ontwikkelaar". Hiermee kan worden gesteld dat de rollen van de gemeente en van de projectontwikkelaar niet helder zijn en door elkaar heen lopen.

Vanuit de omwonenden is er géén draagvlak, zo blijkt ook uit de resultaten van de petitie die zij zijn gestart <http://www.petities.com>. De beschrijving tot nu toe wekt bij ons de indruk dat het doel zwaarder weegt dan het draagvlak.

Waarom moet dit zonneveld dan koste wat kost worden doorgedrukt? Het gebrek aan communicatie en participatie heeft zoveel schade aangericht dat er totaal geen draagvlak meer is om dit plan ten uitvoer te brengen. Het proces verloopt niet zuiver, de wethouder stelt zich niet onafhankelijk op. Wij vragen ons dan ook af of de wethouder in staat is dit project te toetsen aan de door de raad gestelde kaders. De uitspraak, "dit zonneveld komt er", lijkt ons buitengewoon voorbarig en wekt weinig vertrouwen in een eerlijk proces.

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van het proces en participatie wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.1.

Ten aanzien van de rollen geldt dat de initiatiefnemer een omgevingsdialoog voert en hiervan een document dient aan te leveren. De gemeente controleert dit document vervolgens. Deze rolverdeling is duidelijk.

Ten aanzien van de rol van de wethouder geldt dat hij zich niet ongeoorloofd heeft uitgelaten over het initiatief. De wethouder heeft duurzaamheid in zijn portefeuille en voert het coalitieakkoord uit. Eén van de onderdelen is het realiseren projecten voor het opwekken van zonne-energie. Het nemen van een besluit is een collegebevoegdheid en zo is dat door de wethouder steeds benoemd. Hierbij heeft hij uitleg gegeven over het proces en dat Solarcentury het proces volgt zoals dat door de gemeente is voorgeschreven. Dat betekent nog niet gelijk dat het zonneveld er sowieso komt, maar zorgt er wel voor dat het college bij een vergunningaanvraag niet zomaar mag weigeren als Solarcentury aan de eisen voldoet.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.2. Energiedoelstellingen

Inhoud zienswijze

Opwek uit zon is een goede aanvulling maar weinig effectief en efficiënt. De opwek is onvoldoende continu en sluit niet aan op het vraagpatroon. De productie gaat gepaard met forse CO2 uitstoot (in China en dus 'waterbedeffect') en het kost heel veel jaren voordat die gecompenseerd is. Opwek uit zon is prima als meervoudig ruimtegebruik op daken, parkeerplaatsen en op restgronden. Opofferen van waardevolle landbouwgronden is onnodig en ongewenst. Nationale denkers als Jan Rotmans, Martin Visser en het College van Rijksadviseurs publiceerden daar al over. Ten overvloede heeft

(notabene) Urgenda in haar recente rapport 'Van kolen naar Parijs' ook nog eens duidelijk onderbouwd dat grootschalige opwek op landbouwgrond onnodig, onverstandig en onwenselijk is.

De ruimtelijke onderbouwing meldt bij 2.2.1. Het realiseren van zonnevelden is noodzakelijk om de overheidsdoelstellingen te behalen. Uit voorgaande mag blijken dat deze stelling niet alleen niet onderbouwd wordt maar ook niet juist is. Zeker bij een besluit tot afwijken van de vigerende bestemming dient een dergelijke noodzaak voldoende onderbouwd te zijn.

Planbureau voor de leefomgeving en NP RES adviseren een wind/zon verhouding van 4 op 1. Die wordt in uw beleid niet gerealiseerd. Uw beleid draagt daarmee bij aan onbalans op het net en onnodig hoge maatschappelijke kosten.

Gemeentelijke reactie

Wind- en zonne-energie vullen elkaar goed aan. Zonne-energie levert voornamelijk in de zomer en beperkt in de winter. Windenergie daarentegen heeft veel opwek in de winter en juist beperkt in de zomer. Momenteel wordt er in Nederland ca. tweemaal zoveel duurzame energie uit windenergie geproduceerd dan uit zonne-energie. Enerzijds moet dit nog meer in balans komen, anderzijds zullen beide volumes nog aanzienlijk stijgen in het komende decennium. Juist door een goede balans tussen deze twee alternatieven, kan er met minimale hoeveelheid aan energieopslag een continue elektriciteitsprofiel worden bewerkstelligd, zodat Nederland efficiënt en goedkoop de energietransitie kan maken. Waterstof is momenteel helaas nog niet financieel rendabel, maar hopelijk zal deze technologie op termijn een waardevolle toevoeging vormen in deze opslagmogelijkheden. Juist méér zonne- en windenergie zal de kansen voor waterstoftechnologie versneld vergroten. Tot die tijd moeten we maximaal gebruik maken van bewezen technologieën om klimaatverandering tegen te gaan.

Ten aanzien van het Rijksbeleid geldt dat voorop staat dat een gemeente niet is gebonden aan Rijksbeleid.⁸ Een bestuursorgaan is namelijk alleen gebonden aan zijn eigen beleid. Een gemeente hoeft daarom slechts rekening te houden met Rijksbeleid. De door reclamant aangehaalde denkers en Urgenda hebben geen Rijksbeleid gepubliceerd. De toetsing aan het Rijksbeleid is verwoord in paragraaf 3.1 van de toelichting. Zowel in de Nationale Omgevingsvisie als in de gemeentelijke 'Wind- en zonnewijzer' is de mogelijkheid geboden om zonnevelden op landbouwgronden te realiseren. Dit project voldoet aan deze beleidsdocumenten.

Ten aanzien van de wind-zon-verhouding geldt dat er geen volgtijdelijkheid is, maar maximale benutting van de verschillende opties. In de 'Wind- en zonnewijzer' wordt zowel op windenergie als op zonne-energie ingezet. Het doel voor 2022 is om 132.000 zonnepanelen op en 50 ha zonnepanelen in het veld te hebben gerealiseerd. Daarnaast dienen er twee windturbines in voorbereiding te zijn naast de twee reeds bestaande windturbines langs de A30. De realisatie van beide opties kunnen parallel aan elkaar plaatsvinden zolang het maximum van 40 hectare grote zonnevelden in de huidige bestuursperiode, zoals vastgesteld door de gemeenteraad, niet wordt overschreden.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.3. Communicatie

Inhoud zienswijze

Uw ruimtelijke onderbouwing meldt verder ten onrechte en tendentieus: Dit resulteert in een jaarlijkse opbrengst die gelijk staat aan het elektriciteitsverbruik van circa 2.900 huishoudens. Deze stelling is onjuist want die huishoudens gebruiken hun elektriciteit in hoge mate niet op de momenten dat een grootschalig zonnepark volop levert. Door de toename in huishoudelijke elektrificering (elektrische verwarming, warmtepompen, elektrische auto's buiten werktijd opladen etc.) neemt deze mismatch alleen maar toe. Hoewel het volumetechnisch klopt verduurzaamt U de woningen in Ede dus niet met dit zonnepark! Wij vinden dit 'doelredenering' en niet passend in een eerlijke en objectieve informatie van een gemeente naar haar inwoners.

Gemeentelijke reactie

⁸ ABRvS 15 augustus 2007, ECLI:NL:RVS:BB1740.

In de toelichting staat het volgende:

Het beschikbare oppervlak van ca. 9,8 biedt de mogelijkheid om circa 10 Mwpiek aan vermogen te plaatsen. Dit resulteert in een jaarlijkse opbrengst die gelijk staat aan het elektriciteitsverbruik van circa 2.900 huishoudens.

Het gaat hier om een vergelijking tussen de opbrengst en het totale elektriciteitsverbruik van huishoudens. Er wordt niets beweerd over de gelijktijdige levering aan het net en de gelijktijdige afname van huishoudens. Met wind- en zonne-energie hebben we inderdaad te maken met een ongelijktijdigheid in opwek en verbruik, in tegenstelling tot de traditionele elektriciteitsproductie in kolen- en gascentrales. De overgang naar duurzame bronnen is echter noodzakelijk om klimaatverandering tot een minimum te beperken, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord van Parijs en het nationale Klimaatakkoord. Onze doelstelling om als gemeente energieneutraal te zijn is in eerste instantie een 'administratieve' doelstelling: we wekken jaarlijks evenveel energie op als we gebruiken binnen onze gemeentegrenzen. Dat neemt niet weg dat we daarnaast inzetten op een zo goed mogelijke mix van wind- en zonne-energie en deze bronnen waar mogelijk ook optimaal van de beschikbare aansluitcapaciteit gebruik laten maken. Daarnaast volgen we de ontwikkeling in energieopslag en zetten hier waar mogelijk op in.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.4. Focus RES

Inhoud zienswijze

In het proces rondom de RES lag de noodzaak desondanks gefixeerd op grootschalige opwek en negeren van innovatieve sporen. Er is geen enkele reden waarom u in uw gemeentelijk beleid dat dwaalspoor zou moeten volgen. Aanjagen van de transitie met oog voor schaal en lokale samenwerking brengt de doelstellingen veel eerder in zicht met veel minder maatschappelijke schade.

Plaatselijk Belang de Valk heeft meerdere keren aangegeven graag mee te denken in een energie - coöperatie. Ook vindt er in de Valk nu een gebiedsgerichte aanpak/pilot plaats. Daar zou het ontwikkelen van een energie - coöperatie prima in passen waarbij er wel oog is voor lokale samenwerking en de doelstellingen waarschijnlijk zelfs eerder behaald kunnen worden.

Gemeentelijke reactie

De gemeentelijke visie op het opwekken van duurzame energie is weergegeven in de 'Wind- en zonnewijzer'. Hierbij is uitdrukkelijk een uitnodigingskader voor zonne-energie gecreëerd en is de mogelijkheid geboden om zonnevelden op agrarische gronden te realiseren. Voor eventuele alternatieven wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.5.

Het oprichten van een energiecoöperatie voor duurzame energieprojecten juichen wij als gemeente van harte toe. Samen met Plaatselijk Belang de Valk organiseren we in het najaar 2021 een thema-avond over duurzame energie en de rol die een energie coöperatie hierin kan vervullen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.5. Landbouwgronden

Inhoud zienswijze

Het effect op de landbouw is dubbel negatief. In de FoodValley is al een grote schaarste aan beschikbare grond. Daarbij wil de maatschappij een extensivering van de landbouw. Kringlooptlandbouw, grondgebondenheid, eiwit van eigen bodem, koeien in de wei, natuurinclusieve landbouw. De landbouw wil er best mee leren werken en heeft in het verleden aangetoond bijna iedere transitiebehoefte professioneel in te kunnen vullen. Maar we kunnen er niet aan voorbij dat voor extensivering wel meer grond nodig is. Een tekort aan grond en ontwikkelruimte stuwt alleen maar richting intensivering. Hierbij is niet alleen de oppervlakte een probleem maar ook de ligging van de velden. Toeval bepaalt (netwerk en financiële noodzaak eigenaar). Dit hindert de

ontwikkelmogelijkheden voor omliggende bedrijven richting grondgebondenheid en is dus sterk contraproductief op alles waar uw beleid voor staat.

Tevens is de ligging van dit zonneveld absurd te noemen. Midden in een prachtig weids gebied tegen een hoge houtwal aan. Waarbij de houtwal ook nog eens veel zon zal weghouden van dit zonneveld.

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van het verlies van landbouwgronden wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.11 en 2.6.

Ten aanzien van de ligging van het zonneveld geldt dat het zonneveld is gelegen in een gebied waar het 'ja, mits'-principe geldt volgens de Wind- en zonnewijzer. 'Ja, mits' betekent dat deze locaties als wenselijk worden gezien voor zonnevelden, maar er moet op detailniveau naar elk initiatief gekeken worden of deze op het door de initiatiefnemer aangegeven perceel goed in te passen is. Hierbij zijn ontwerpprincipes gesteld. Bij de kansenskaarten voor wind en zon is gekeken naar landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden. Zo worden in de kansenkaart zon gebieden met hoge landschappelijke, cultuurhistorische of ecologische waarden in principe uitgesloten voor de ontwikkeling van middelgrote en grote zonnevelden.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4. [...], hierna reclamant 4 (pro forma zienswijze ontvangen op 4 augustus 2021). De aangevulde zienswijze is ontvangen op 23 augustus 2021.

Verder hebben wij op 4 mei 2021 een te vroeg ingediende zienswijze ontvangen van reclamant 4. De zienswijze van 23 augustus 2021 is een uitgebreide versie van de te vroeg ingediende zienswijze van 4 mei 2021.

4.1. Verklaring van geen bedenkingen

Inhoud zienswijze

In december is in de gemeenteraad een motie van geen bedenkingen aangenomen, die tot de verdere ontwikkeling van onderhavig plan van dit zonnepanelenpark hebben geleid. In deze motie stond echter onjuiste informatie en werden verkeerde feiten voorgewend, zodat op grond hiervan ten onrechte onderhavig plan alsnog werd ontwikkeld. Anders gezegd; indien de juiste feiten waren voorgelegd over onder meer de eigendom van de onderliggende gronden, dan was de motie niet aangenomen c.q. dit plan nooit tot ontwikkeling gekomen.

Gemeentelijke reactie

De stelling dat onjuiste informatie en feiten zijn gebruikt wordt niet nader onderbouwd door reclamant 4.

Op 12 november 2020 heeft de gemeenteraad in het 'Besluit categorieën gevallen waarin een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist' vastgesteld. Reclamant 4 speculeert over de uitkomsten van de stemming als er andere informatie zou zijn verstrekt. Dat staat in deze procedure echter niet ter discussie.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4.2. Doelstelling beleid

Inhoud zienswijze

Voorts blijkt inmiddels uit het monitoringsrapport van de gemeente Ede van december 2020 (titel: Duurzame Energie Monitor Ede) dat van de energiedoelstellingen voor 2022, wat betreft de realisering van zonnepanelen op het dak, reeds in 2019 de voorgenomen 100.000 zonnepanelen zijn gerealiseerd. Tot 2022 komen er zelfs nog eens 100.000 zonnepanelen bij, dus een score van 200% van deze energiedoelstelling.

Daarbij dient in aanmerking te worden genomen dat er met zonnepanelen op de grond een doelstelling tot 2022 is gezet van 50 ha. Maar let wel: op een zonneveld van 2 ha, dat reeds in de categorie 'groot' valt (dus niet middel of klein), kunnen slechts ruim 6.000 panelen worden gezet. In casu zou het betreffende terrein zonnepanelen van bijna 7,5 ha, dus omgerekend een héél groot megapark zonnepanelen omvatten, waar in verhouding maar een relatief beperkt aantal van 20.000 zonnepanelen, kunnen worden geplaatst.

Door de gemeente is daarnaast dus de doelstelling opgelegd om tot 2022 tot een aantal van 50 ha zonnepanelen op de grond te realiseren. Daarvan is kennelijk al meer dan de helft ingevuld? Daarmee is de doelstelling van 50 ha kennelijk niet gehaald, maar zou volgens het monitoringsrapport wel gekeken moeten worden in hoeverre een deel van deze opgave opgevangen wordt door zonnepanelen op het dak.

Daar komt bij dat een zonneveld van 2 ha reeds als een groot zonneveld wordt aangemerkt, en we ingeval van een zonneveld van bijna 7,5 ha dus eigenlijk bijna 4 grote aangesloten zonneparken aanleggen: mega-zonneparken: is dat de bedoeling?

Gemeentelijke reactie

Op dit moment is het zonneveld aan de Blaakweg het eerste grote zonneveld dat invulling geeft aan de 40 hectare grote zonnenvelden (>2 hectare).

De 'Wind- en zonnewijzer' geeft geen volgtijdelijkheid aan, maar maximale benutting van de verschillende opties. Het doel voor 2022 is om 132.000 zonnepanelen op daken te hebben gerealiseerd en om 50 ha zonnepanelen in het veld te hebben gerealiseerd. Deze realisatie van beide opties kunnen parallel aan elkaar plaatsvinden zolang het maximum van 40 hectare grote zonnenvelden in de huidige bestuursperiode, zoals vastgesteld door de gemeenteraad, niet wordt overschreden. Om aan de doelstelling van energieneutraal in 2050 te voldoen, zal zowel moeten worden ingezet op zonnepanelen op daken als op zonnepanelen in veldopstelling. Voor grote zonnenvelden heeft de 'Wind- en zonnewijzer' een (voorlopige) harde bovengrens van 40 hectare gesteld (zie pagina 21 van de 'Wind- en zonnewijzer'). Voor zonnepanelen op daken is 132.000 als opgave geformuleerd. Voor 2050 is deze opgave 911.000 zonnepanelen op daken. Er is geen harde bovengrens gesteld voor zonnepanelen op daken. Een harde bovengrens is niet wenselijk, omdat zonnepanelen op daken de voorkeur hebben, zodat het wenselijk is dat wordt vooruitgelopen op de opgave van 2022. Daarnaast is een harde bovengrens voor zonnepanelen op daken niet werkbaar, omdat deze onder voorwaarden vergunningvrij kunnen worden gerealiseerd.

Tot slot geldt dat een zonneveld van 7,5 hectare niet wordt gezien als bijna 4 grote zonnenvelden. In het beleid is helder geformuleerd dat elk zonneveld met een netto oppervlakte van 2 hectare of meer valt aan te merken als groot zonneveld.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4.3. Edese zonneladder

Inhoud zienswijze

Deze voorkeursladder is in casu niet, of althans niet deugdelijk doorlopen. Er wordt ter motivering van deze keuze gesteld dat op de onderhavige agrarische gronden, zonnepanelen op daken niet mogelijk is, omdat ter plaatse maar één schuur aanwezig is, derhalve mag er een panelenveld worden aangelegd (?). In die redenering zou werkelijk het hele buitengebied volgebouwd kunnen worden met deze zonnepanelen zonder dat er ook maar een stukje weide of open agrarisch landschap over hoeft te blijven. De voorkeur voor zonnepanelen primair op daken of dan langs snelwegen etc. (dubbelgebruik) moet cumulatief op gemeentelijk niveau beoordeeld worden!

Er is in casu ook geen sprake van dubbel ruimtegebruik: in plaats van agrarische gronden, in casu weilanden met paarden, worden er stalen zonnepanelen geplaatst. Dat er hier en daar nog een beetje gras gemaaid kan worden, dat vervolgens naar de paarden gaat van de nabijgelegen manege, is verwaarloosbaar.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.4.

Ten aanzien van het dubbele ruimtegebruik wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5.1.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4.4. Aantal omwonenden

Inhoud zienswijze

De stelling dat deze locatie aan de Blaakweg wel geschikt zou zijn, omdat er weinig omwonenden ter plaatse aanwezig zijn, is evenmin juist. Het hele gebied wordt omgeven door bestaande woningen en boerderijen in het buitengebied.

Gemeentelijke reactie

Het geringe aantal omwonenden heeft een rol gespeeld bij de locatiekeuze van de initiatiefnemer. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 2.2.2 van de toelichting. Het aantal omwonenden zorgt er in principe niet voor dat een zonneveld meer of minder geschikt wordt. Zo staat op de kansenskaart voor zon een indeling voor kansen van zonne-energieopwekking in veldopstelling van verschillende omvang. De zones zijn indicatief weergegeven op basis van afwegingen van verschillende kwaliteiten (landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden) van de gemeente Ede. Dit is niet op kavelniveau uitgewerkt. De uitwerking van de opwekking van zonne-energie is vervolgens maatwerk. Kortom, het aantal omwonenden speelt bij de kansenskaart voor zon geen rol.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4.5. Omvang zonneveld

Inhoud zienswijze

De gemeente Ede moet daarnaast rekening houden met een maximaal toelaatbare omvang van dergelijke stalen en glazen velden geplaatst in het landschappelijk buitengebied, waarbij de voorkeur uit zou moeten gaan naar meerdere kleinere velden met zonnepanelen, die hélemaal landschappelijk zouden moeten zijn ingepast, in plaats van deze enorm terreinen waarbij het hele uitzicht en dus feitelijk de hele horizon tot een halve kilometer diep uit stalen en glazen panelen gaat bestaan en het landschappelijk uitzicht totaal geruïneerd wordt.

Gemeentelijke reactie

In de 'Wind- en zonnewijzer' is helder geformuleerd dat elk zonneveld met een netto oppervlakte van 2 hectare of meer valt aan te merken als groot zonneveld. Er is geen maximum oppervlakte voor een groot zonneveld opgenomen. Om de 40 hectare aan zonnenvelden te bereiken kan niet worden volstaan met alleen maar kleine zonnenvelden.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4.6. Biodiversiteit, begroeiing en verblijfsmogelijkheden dieren

Inhoud zienswijze

Voor zover wordt gesteld dat op dergelijke zonnenvelden de biodiversiteit, begroeiing en verblijfsmogelijkheid voor dieren wel ten goede zou kunnen komen, moet worden opgemerkt dat dergelijke enorme zonnenvelden een groot deel van het jaar niet begroeid zijn en de stalen zonnepanelen helemaal bloot en kaal in het landschap aanwezig zijn, zover het oog reikt.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijzen 1.5, 1.6, 1.12 en 7.6.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4.7. Schade

Inhoud zienswijze

Daarenboven dient óók nog gedacht te worden aan de veiligheid in het buitengebied en behapbaarheid c.q. beperking van de ernstig schade in het hele buitengebied op het moment dat er schade ontstaat aan een zonneveld, c.q. groot terrein zonnepanelen. Nu reed is gebleken en bekend dat bij wind-, regen- of hagelschade, dan wel brandschade, de glassplinters van kapotte panelen tot kilometers verder het land verontreinigen en zeer schadelijk zijn voor de dieren. Indien overheden bepalen dat dergelijk grote open terreinen met enkel zonnepanelen kunnen worden aangelegd, dient het risico van schade dat hiermee gepaard gaat óók door de overheid te worden gedragen.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijzen 1.8, 1.9 en 1.10.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4.8. Houtwal

Inhoud zienswijze

Langs de héle rand waar dit nieuwe terrein moet worden aangelegd, direct gelegen naast en in aansluiting op de agrarische gronden van het agrarische bedrijf van reclamant 4 staat een bijzondere gemeenschappelijke houtwal, waarvan reclamant 4 mandelig en dus voor 50% mede-eigenaar is. Het terrein voor het aan te leggen zonneveld loopt in dit besluit helemaal dóór tot aan de kadastrale erfscheiding en dus onterecht door tot in het midden van deze houtwal. Echter ter behoud van deze hele houtwal en bescherming van rechten moeten de gronden van de héle breedte van de houtwal, dus eigenlijk een hele strook grond langs de erfscheidingen, buiten de vergunning en buiten deze procedure worden gelaten. Het betreft een oude en waardevolle houtwal, die volledig behouden dient te blijven. Deze hele houtwal inclusief de onderliggende gronden dient dus niet als onderdeel van het nieuwe megaterrein zonnepanelen te worden meegenomen ofte worden betrokken, maar dient hier geheel buiten te blijven.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijzen 2.3 en 5.5.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4.9. Groene buffer

Inhoud zienswijze

Tussen de oude houtwal en de eerste zonnepalen en dus op het terrein zelf, dient over de hele lengte van 550 meter, een ondoorzichtige c.q. groenblijvende groenstrook c.q. groene buffer te worden aangelegd, zodat reclamant 4 vanaf hun gronden geen zicht zullen hebben op maar liefst een halve kilometer zonnepanelen! Deze buffer dient derhalve zeker 10 meter breed te zijn.

Gemeentelijke reactie

Het project is voorzien van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Hierbij wordt verwezen naar het inrichtingsplan en de beantwoording van zienswijzen 2.3 en 5.3.

In de huidige situatie bedraagt de breedte van het onderhoudspad, ten oosten van de houtwal, 4 meter. Een grotere buffer is gelet op ons beleid niet noodzakelijk. Hierbij wordt aan het algemeen belang (o.a. duurzame energieopwekking en zorgvuldige landschappelijke inpassing) een groter gewicht toegekend dan aan het belang van reclamant 4 voor een grotere groene buffer.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4.10. Takkenril

Inhoud zienswijze

De takkenril aan de zuidzijde trekt veel ongedierte aan, zoals marters en ratten en deze brengen aan het omliggend landschap, de grondexploitatie en de watergangen/plassen dus alleen maar extra schade toe. Dit moet worden voorkomen!

Gemeentelijke reactie

De aanleg van de takkenril is om de verblijf- en foerageermogelijkheden in het gebied te versterken. Dit vormt onderdeel van de opdracht om de biodiversiteit te versterken. In de huidige tijd waar natuur sterk onder druk staat zijn dergelijke maatregelen essentieel. Daarnaast brengen marters geen schade aan het omliggende landschap en is er geen reden te veronderstellen dat soorten als de rat gaan toenemen. Hiervoor spelen andere factoren in het landschap een rol, zoals voedselvoorziening nabij menselijke bewoning.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

Uit de te vroeg ingediende zienswijze zijn de volgende punten nog naar voren gekomen:

4.11. Ecologisch water

Inhoud zienswijze

Wij zijn zeer bezorgd over de gevolgen voor het naast gelegen ecologisch water.

Gemeentelijke reactie

Het plangebied is gelegen in biomorfologische eenheid 'Bekengebied Wekerom West'. Versterkingsmogelijkheden liggen in de versterking van de beek, landschapselementen en voorzieningen voor ervogels. Door in te spelen op bestaande natuurwaarden, deze te versterken door het ecologisch versterken van de beek, het realiseren van ruigte met riet, struweel en hagen, en het toevoegen van verblijfsmogelijkheden voor vogels, worden ecologische kwaliteiten verstevigd en verbindingen gerealiseerd. Het plangebied vormt met de deels natuurlijke inrichting daarmee geen eiland of obstakel, maar een natuurlijke meerwaarde in het huidige landschap.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4.12. Straling

Inhoud zienswijze

Wat gebeurt er met straling richting ons als aanwonenden en dieren?

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 6.4.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

4.13. Drinkwater

Inhoud zienswijze

Wat gebeurt er met de drinkwaterkwaliteit? Er ligt hier namelijk geen leidingwater.

De takkenril aan de zuidzijde trekt veel ongedierte aan, zoals marters en ratten en deze brengen aan het omliggend landschap, de grondexploitatie en de watergangen/plassen dus alleen maar extra schade toe. Dit moet worden voorkomen!

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.10.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

5. [...], hierna reclamant 5 (ontvangen op 4 augustus 2021).

5.1. Verklaring van geen bedenkingen

Inhoud zienswijze

Er kleeft een fors proceduregebrek aan het ontwerpbesluit. Er ontbreekt een beslissing van de gemeenteraad, waarin deze aangeeft geen bedenkingen te hebben tegen de afwijking van het bestemmingsplan. In de toelichting bij het bestreden besluit staat dat de gemeenteraad op 12 november 2020 het 'Besluit categorieën gevallen waarin een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist' heeft vastgesteld. Hierin is opgenomen dat onder bepaalde voorwaarden geen verklaring van geen bedenkingen is vereist.

Het project moet onder andere passen binnen het vastgestelde beleid dat is opgenomen in de Wind- en zonnewijzer. Cliënt is van mening dat het betreffende project niet binnen dit beleid past. In de Wind- en zonnewijzer zijn geen concrete projecten vermeld. Daarnaast zijn in de Wind- en zonnewijzer geen concrete voorwaarden vermeld waaraan een project getoetst kan worden. Er is slechts een globaal beeld geschetst van dergelijke projecten. Ter illustratie wijs ik u op het punt ten aanzien van het dubbel ruimtegebruik van velden waarop zonnepanelen worden geplaatst. Onduidelijk is wat in de Wind- en zonnewijzer precies wordt verstaan onder 'dubbel ruimtegebruik'. Nu dit onduidelijk is, is het niet aan het college om te oordelen dat het onderhavige project voldoet aan deze voorwaarde en dat een verklaring van geen bedenkingen in dit geval niet is vereist op grond van artikel 2 lid 1 van het 'Besluit categorieën gevallen waarin een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist'.

Daarnaast is in de Wind- en zonnewijzer aangegeven dat er een financiële participatie van 50% aangehouden dient te worden. In het ontwerpbesluit en de bijbehorende bijlagen is nergens aangegeven welk percentage voor financiële participatie wordt aangehouden. Aan dit vereiste is daarom niet voldaan.

Gezien het voorgaande kan in dit geval de omgevingsvergunning voor het betreffende project niet worden verleend zonder een verklaring van geen bedenkingen van de raad. Hierbij wijs ik u tevens op de uitspraak bekend onder ECLI:NL:RBZWB:2021:2914.

Gemeentelijke reactie

Op 12 november 2020 heeft de gemeenteraad in het 'Besluit categorieën gevallen waarin een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist' vastgesteld. In dit besluit is voor grote zonnevelden (netto-oppervlakte groter dan 2 hectare) bepaald onder welke voorwaarden geen vvgb nodig is. De tekst luidt als volgt:

Artikel 2. Zonnevelden vanaf 2 hectare

1. Een verklaring van geen bedenkingen van de raad is niet vereist voor aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een zonneveld van meer dan 2 hectare, als:
 - a. hierdoor niet het voor de gemeente Ede vastgestelde maximum van 40 hectare aan zonnevelden van meer dan 2 hectare wordt overschreden;
 - b. de aanvraag is gebaseerd op uitwerking van een planontwerp dat is geselecteerd volgens de Beleidsregel selectieproces voor grote zonnevelden in Ede;
 - c. de aanvraag past het vastgestelde beleid dat is opgenomen in de Wind- en zonnewijzer, en;
 - d. het gebied waarop het plan betrekking heeft niet ligt in een nee-tenzij gebied van de wind- en zonnewijzer in het Binnenveld, zoals aangegeven op de kaart die als bijlage onderdeel uitmaakt van dit besluit.
2. Dit artikel vervalt op 16 maart 2022. Als voor 16 maart 2022 een aanvraag om een omgevingsvergunning is ingediend blijft het bepaalde in dit artikel van toepassing tot het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt.

3. De gemeenteraad wordt met toepassing van artikel 3:15, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen over het ontwerp tot verlening van een omgevingsvergunning die behoort tot de categorieën van gevallen die zijn aangewezen op grond van dit artikel.

Het onderhavige zonneveld heeft een netto-oppervlakte van ca. 7,32 hectare. Het vastgestelde maximum van 40 hectare voor grote zonnevelden (groter dan 2 hectare) wordt niet overschreden, omdat er (deze aanvraag niet meegerekend) nog 0 hectare aan grote zonnevelden is vergund. Als deze aanvraag wordt meegerekend, dan is ca. 7,32 hectare vergund. Hierdoor wordt het maximum van 40 hectare niet overschreden. Bovendien is de aanvraag gebaseerd op de uitwerking van een planontwerp dat is geselecteerd volgens de 'Beleidsregel selectieproces voor grote zonnevelden in Ede'. Daarnaast voldoet de aanvraag aan de 'Wind- en zonnwijzer'. Zie paragraaf 3.4.4 van de toelichting. Tot slot ligt het plangebied niet in een nee-tenzij gebied van de wind- en zonnwijzer in het Binnenveld. Kortom, voor het onderhavige project hoeft geen vvgb aan de gemeenteraad gevraagd te worden.

In tegenstelling tot wat reclamant beweert, voldoet het plan wel aan de 'Wind- en zonnwijzer'. Het project is namelijk gelegen in een gebied waar het 'ja, mits'-principe geldt voor grote zonnevelden. 'Ja, mits' betekent dat deze locaties als wenselijk worden gezien voor zonnevelden, maar er moet op detailniveau naar elk initiatief gekeken worden of deze op het door de initiatiefnemer aangegeven perceel goed in te passen is. Hierbij zijn ontwerpprincipes gesteld. Dat de 'Wind- en zonnwijzer' geen concrete projecten vermeldt is daarbij niet relevant. Het is juist logisch dat de 'Wind- en zonnwijzer' geen concrete projecten vermeldt, omdat de 'Wind- en zonnwijzer' een beleidsdocument is dat een uitnodigingskader vormt voor alle in de toekomst in te dienen initiatieven. Voor grote zonnevelden is opgenomen dat een selectieprocedure wordt doorlopen. Het vermelden van een concreet project zou daarom afbreuk doen aan het uitnodigingskader en de te voeren selectieprocedure.

In tegenstelling tot wat reclamant beweert, wordt er geen globaal beeld geschetst van projecten. Een zonneveld wordt getoetst aan de ligging op de kansenkaart, de Edese zonneladder en de ontwerpprincipes. De ontwerpprincipes geven hierbij richting aan het ontwerp en bevatten beoordelingsvrijheid. Dat sommige termen zoals 'dubbel ruimtegebruik' niet zijn gedefinieerd, betekent niet dat de voorwaarden niet helder zijn. Dubbel ruimtegebruik (ook wel meervoudig ruimtegebruik genoemd) is het gebruik van eenzelfde grond- of wateroppervlakte voor meer dan één doel. Het medegebruik kan zowel extensief als intensief zijn. Bij de voorbeelden uit trede 2 van de Edese zonneladder (zonnecarports op parkeerterreinen of zonnepanelen op geluidswallen) is het medegebruik intensief. Bij zonnepanelen op landbouwgrond (trede 4) is het medegebruik extensiever. Energieopwekking is namelijk in principe de hoofdactiviteit. In het onderhavige geval bestaat het dubbele ruimtegebruik uit het opwekken van duurzame energie op landbouwgrond in combinatie met een meerwaarde voor de biodiversiteit (natuurontwikkeling) en het oogsten van gras onder en tussen de panelen als voer voor de paarden van de manege/stalling.

Ten aanzien van de financiële participatie geldt dat gestreefd wordt naar een financiële participatie van 50%. De reden dat dit is geformuleerd als streven i.p.v. harde eis heeft te maken met het feit dat financiële participatie van de omgeving in een energieproject geen ruimtelijk relevant motief dient. Als een initiatiefnemer weigert om te investeren in financiële participatie van de omgeving in de productie van hernieuwbare energie, vormt dat geen ruimtelijk relevant motief om bijvoorbeeld een omgevingsvergunning te weigeren. Er kan alleen een inspanningsverplichting worden opgenomen voor financiële participatie. Dit is gebeurd in de 'Wind- en zonnwijzer'. Ook een serieuze verkenning en toepassing van de mogelijkheden uit het gemeentelijk of provinciaal beleid die niet tot financiële participatie heeft geleid, kan volstaan om aan de inspanningsverplichting te voldoen. De initiatiefnemer heeft immers geen resultaatsverplichting om financiële participatie van de omgeving in een project voor hernieuwbaar energie te bereiken.⁹ In dit project heeft de initiatiefnemer voldaan aan zijn inspanningsverplichting (zie beantwoording zienswijze 1.3). Kortom, er kan niet gesteld worden dat de financiële participatie niet voldoet aan de 'Wind- en zonnwijzer'.

De verwijzing naar de uitspraak van de rechtbank Zeeland-West-Brabant van 10 juni 2021 loopt mank. In die uitspraak lag het betreffende zonneveld namelijk in een 'Nee'-gebied,¹⁰ terwijl in dit geval sprake

⁹ H.D. Tolsma, 'Bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie; Oplegger & factsheet', Nationaal Programma RES, oktober 2020.

¹⁰ Rb. Zeeland-West-Brabant 10 juni 2021, ECLI:NL:RBZWB:2021:2914.

is van gebied waar het 'ja, mits'-principe geldt voor grote zonnenvelden. Daarom heeft de gemeenteraad zich bij vaststelling van de 'Wind- en zonnewijzer' uitdrukkelijk positief uitgesproken over een groot zonnenveld op deze locatie. Locaties waar het 'ja, mits'-principe geldt worden als wenselijk gezien voor grote zonnenvelden, maar er moet op detailniveau naar elk initiatief gekeken worden of deze op het door de initiatiefnemer aangegeven perceel goed in te passen is. Hierdoor is een groot zonnenveld in principe toegestaan, mits wordt voldaan aan de Edese zonneladder of de ontwerpprincipes. In dit geval wordt voldaan aan de Edese zonneladder en de ontwerpprincipes.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

5.2. Zonneladder

Inhoud zienswijze

Gemeenten en provincies zijn bezig met het maken van een Regionale energiestrategie (RES). In de RES wordt een duidelijk standpunt ingenomen ten aanzien van de zonneladder en het plaatsen van zonnepanelen. De zonneladder is een belangrijk afwegingskader bij de RES. In de concept RES van de regio Foodvalley is het principe opgenomen dat men zuinig is op het landschap en dat zo veel mogelijk zonnepanelen op daken worden gerealiseerd. Dit standpunt dient in dit geval ook toegepast te worden. Het plannen van een zonnenveld op landbouwgrond is hiermee strijdig. Cliënt verzoekt u daarom bij de heroverweging de zonneladder alsnog toe te passen en de aanvraag alsnog te weigeren in verband met strijdigheid met de RES.

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van de Regionale Energiestrategie (RES) hebben alle Food Valley-gemeenten in 2019 een startnotitie vastgesteld. Daarin staat beschreven hoe we met z'n allen aan de RES werken. Tot en met oktober 2020 is de concept-Regionale Energiestrategie (RES) behandeld in de gemeenteraden. De concept-RES uit oktober 2020 is verder uitgewerkt tot een volgend document: de Regionale Energiestrategie 1.0 van Regio Foodvalley. Deze is tussen 21 april 2021 en 5 juli 2021 vastgesteld in de acht gemeenteraden, de twee Provinciale Staten en het algemeen bestuur van de waterschap.

Voor de gemeente Ede is expliciet genoemd dat drie plannen voor grote zonnenvelden worden uitgewerkt binnen de selectieprocedure van de 'Wind- en zonnewijzer'. Het zonnenveld aan de Blaakweg 18A in Harskamp is één van deze drie plannen. Daarom past het zonnenveld binnen de RES.

De zonneladder die in de RES wordt genoemd is gebaseerd op de Nationale Omgevingsvisie (hierna: NOVI) en de Edese 'Wind- en zonnewijzer'. In de RES staat namelijk het volgende:

In de gemeentelijke energievisies staan (varianten van) de zogenaamde zonneladder centraal. Daarin staat dat zon op daken de voorkeur heeft. Daarnaast zetten we in op restgronden, zoals stortplaatsen, stroken langs wegen en spoorwegen, niet-productieve gronden en waar mogelijk op dubbel gebruik, zoals parkeerdaken. Agrarisch land heeft een lagere prioriteit.

Zowel de Nationale Omgevingsvisie als de 'Wind- en zonnewijzer' hanteren een voorkeur voor zonnepanelen op daken. In de NOVI staat het volgende over de voorkeursvolgorde:

Op dit moment worden in toenemende mate zonneparken in veldopstelling ontwikkeld, soms ten koste van de kwaliteit van het landelijk gebied. Om te stimuleren dat locaties zorgvuldig worden uitgekozen, heeft het Rijk in samenwerking met medeoverheden en andere belanghebbenden een voorkeursvolgorde uitgewerkt. De afwegingprincipes van de NOVI leiden tot een voorkeur voor zonnepanelen op daken en gevels van gebouwen. Het inpassen op daken en gevels draagt niet alleen bij aan het combineren van functies. Omdat hier al sprake is van bebouwing, zal het introduceren van zonnepanelen op deze plekken doorgaans minder invloed hebben op de kenmerken of identiteit van een gebied. Vanuit diezelfde principes hebben daarna onbenutte terreinen in bebouwd gebied de voorkeur. Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen, kan blijken dat ook locaties in het landelijk gebied nodig zijn. Ook in dat geval gaat de voorkeur uit naar het zoeken van slimme functiecombinaties. Hoewel natuur- en landbouwgebieden daarbij niet volledig worden uitgesloten, ligt de voorkeur bij gronden met een andere primaire functie dan landbouw of natuur, zoals

waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, binnenwateren of areaal in beheer van het Rijk (zoals Rijkswaterstaat, ProRail, Staatsbosbeheer), waaronder waar mogelijk bermen van spoor- en autowegen.

Deze voorkeursvolgorde houdt geen volgtijdelijkheid in. Na het verkennen van mogelijkheden voor het toepassen van zon-PV kan worden begonnen met het gelijktijdig benutten van gekozen mogelijkheden. Deze voorkeursvolgorde wordt meegenomen in de Regionale Energie Strategieën. Als onderdeel van het RES-proces zullen deze kwalitatief gewaardeerd worden in het Nationaal Programma RES. In deze waardering wordt gekeken hoe ruimtelijke belangen tegen elkaar zijn afgewogen. Daarbij zal voor zon-PV worden nagegaan of de voorkeursvolgorde uit de NOVI in deze afweging goed is betrokken. Daarnaast zal het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) worden gewijzigd, waardoor gemeenten meer mogelijkheden krijgen voor het bevorderen van zon-PV op daken. Ook wordt de subsidieregeling SDE++ aangepast waardoor deze bijdraagt aan de voorkeursvolgorde.

Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen, is ook in de NOVI niet uitgesloten dat agrarische gronden in aanmerking komen voor een zonneveld. Bovendien voorziet het plan in dubbel ruimtegebruik, waardoor sprake is van 'slimme functiecombinaties' in het landelijk gebied. Daarnaast geldt dat er geen volgtijdelijkheid is. Hierdoor kan er gestart worden met dit initiatief zonder dat eerst alle daken vol moeten liggen met zonnepanelen.

Verder geldt dat de nationale voorkeursvolgorde minder streng is dan de Edese zonneladder. In de nationale voorkeursvolgorde wordt namelijk slechts in zijn algemeenheid een voorkeur uitgesproken, terwijl de Edese zonneladder op perceelsniveau een strakke lijn hanteert.

Kortom, het onderhavige plan voldoet aan de zonneladders uit het gemeentelijke beleid, de RES en de NOVI.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

5.3. Aantasting landschap

Inhoud zienswijze

Cliënt is van mening dat door de realisatie van het geplande zonneveld het landschap wordt aangetast en dat dit zonneveld niet past binnen het huidige landschap. Gezien het landschappelijke karakter van de omgeving past dit zonneveld niet op deze plaats. Het landschap in de omgeving van de Blaakweg in Harskamp heeft een open en natuurlijk karakter en bestaat voornamelijk uit landbouwgronden. De realisatie van een zonneveld, dat een industriële uitstraling heeft, past niet in een dergelijk landschap. Door de realisatie van het zonneveld wordt het landschap aanmerkelijk minder fraai.

Gemeentelijke reactie

Het inrichtingsplan is getoetst aan de geldende kaders voor het buitengebied, waaronder het 'Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Ede' en de 'Wind- en zonnewijzer'. Het perceel ligt in het heideontginningslandschap en is reeds goed ingepast. Naast het behoud van bestaande landschappelijke elementen, het behouden van het karakter van de Blaakweg (omsloten erven afgewisseld met zicht op het agrarische landschap) het terugbrengen van historische structuren draagt het inspelen op kansen voor natuurontwikkeling bij aan een goede landschappelijke inpassing van het perceel. De opgenomen voorwaarden zijn verwerkt in het inrichtingsplan. Hierbij wordt verwezen naar het inrichtingsplan dat als bijlage is toegevoegd aan de toelichting en naar paragraaf 2.3 en 4.9 van de toelichting.

In de Wind- en zonnewijzer is een kansenkaart zon opgenomen. In deze kansenkaart is de betreffende locatie - met uitzondering van de westelijke houtwal - opgenomen als zijnde 'ja mits, voor grote zonnevelden'. Deze gemeentelijke kansenkaart is een verfijning van het provinciale beleid door toepassing van gemeentelijk beleid voor landschap, ecologie en cultuurhistorie. Het is hiermee niet uitgesloten dat zonnevelden op landbouwgrond kunnen komen, wel worden onze meest waardevolle gebieden beschermd voor grootschalige ingrepen.

Daarnaast is bij de omgevingsvergunning een ruimtelijke onderbouwing gevoegd en heeft een zorgvuldige belangenafweging plaatsgevonden. Aan het algemeen belang (o.a. *duurzame energieopwekking, zorgvuldige landschappelijke inpassing, inspanning voor omgevingsdialoog*) wordt een groter gewicht toegekend dan aan het belang van omwonenden (o.a. *verlies agrarische grond, behoud bestaande landschap, beperking uitzicht en gebrek aan draagvlak*).

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

5.4. Waardevermindering woning

Inhoud zienswijze

Zoals eerder aangegeven grenst het geplande zonneveld direct aan de grond van cliënt. Cliënt vreest daarom waardevermindering van zijn woning indien er 25 jaar lang een zonneveld naast zijn woning staat. Dit levert cliënt onevenredige schade op. Indien desondanks een omgevingsvergunning voor het zonneveld aan de Blaakweg wordt verleend, dient de schade van cliënt in de vorm van waardevermindering van zijn woning, vergoed te worden.

Gemeentelijke reactie

Het staat belanghebbenden altijd vrij om een planschadeverzoek in te dienen na onherroepelijkheid van de omgevingsvergunning. Voor een planschadeverzoek dienen leges betaald te worden. Bij de behandeling van eventuele planschadeclaims geldt de 'Procedureverordening planschade Ede'.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

5.5. Houtwal westzijde

Inhoud zienswijze

In het landschappelijk inpassingsplan wordt de houtwal aan de westzijde van het plangebied genoemd. Het perceel van cliënt grenst aan deze houtwal en cliënt is hiervan mede-eigenaar. In het landschappelijk inpassingsplan is aangegeven dat er geen aanpassingen worden gedaan aan de houtwal. In de chat van de informatieavond voor omwonenden is echter aangegeven dat deze houtwal wel wordt aangepast (zie bijlage 3 van het participatie- en communicatieverslag d.d. 2 juni 2021, pagina 40). Gezien de waarde van de houtwal voor de omgeving en het beeld dat hiermee is gecreëerd, is cliënt van mening dat er geen aanpassingen verricht mogen worden aan deze historische houtwal. Daarnaast is cliënt mede-eigenaar van deze houtwal en verleent hij geen toestemming voor aanpassing hiervan. Indien de omgevingsvergunning voor het geplande zonneveld wordt verleend, verzoekt cliënt u om als voorwaarde in de omgevingsvergunning op te nemen dat er geen aanpassingen verricht mogen worden aan deze houtwal, zodat hiermee zekerheid wordt gecreëerd dat de houtwal ongewijzigd in stand blijft.

Gemeentelijke reactie

Het standpunt omtrent de houtwal is gewijzigd door Solarcentury. Dit blijkt ook uit het participatieverslag.

In eerste instantie was kappen wel het idee. Zie pagina 39 voor een chat uit december 2020: 'We zijn voornemens hier enkele bomen uit de houtwal te kappen (in principe regulier beheer) om zodoende meer licht op de onderbegroeiing te krijgen zodat deze zichtdicht blijft. Ook ontstaan zo meer gradiënten waardoor er meer ruimte is voor biodiversiteit. Dit natuurlijk in overleg met de mede-eigenaar van deze houtwal'.

En: 'In het vervolgtraject met de mede-eigenaar van deze houtwal zal gekeken worden of er akkoord kan worden bereikt over het kappen van enkele grotere bomen in de houtwal zodat de onderbegroeiing meer zonlicht krijgt en hierdoor naast een dichte struiklaag behouden blijft, ook een grotere meerwaarde oplevert voor de biodiversiteit.'

Dit is daarna gewijzigd na gesprekken met de omgeving.

In een chat van 1 maart, pagina 64:

Vraag: Kunnen jullie aangeven wat er met de omringede houtwallen gebeurt?

Antwoord (in de chat): *Bedankt voor de vraag. De houtwal aan de westkant blijft behouden. In het inrichtingsplan is dan ook opgenomen dat mocht er bijvoorbeeld een boom doodgaan deze wordt vervangen. Dit alles in overleg met de mede-eigenaar van de houtwal.*

Als algemene opmerking op pagina 7:

De belangrijkste uitkomsten: die als rode draad door alle gesprekken met omwonenden heen liep was de wens om geen direct zicht op het zonnepark te hebben. Door de toe te passen landschappelijke inpassing van het plan hebben we hier gehoor aangegeven. Tevens heeft men aangegeven de houtwal als waardevol te ervaren, ook daar is gehoor aangegeven door geen wijzigingen - los van regulier onderhoud - aan de houtwal te laten plaats vinden.

Specifiek op pagina 23:

Van herstructureren van de houtwal is geen sprake meer, aangezien andere, maar later ook deze omwonende wilden dat de houtwal geen aanpassingen zou ondergaan.

En dit is ook door de gemeente steeds gecommuniceerd, bijvoorbeeld in de brief van 16 maart 2021 aan de belangenverenigingen Harskamps Belang en De Valk en de brief van 20 april 2021 aan omwonenden:

Wordt de houtwal gekapt?

Nee, de houtwal aan de westzijde van het plangebied blijft in stand. Er wordt alleen regulier onderhoud aan de houtwal gepleegd. Dit is een wijziging ten opzichte van het eerste schetsplan van de ontwikkelaar. Dat is ook het doel van het participatieproces: uit gesprekken met de mede-eigenaar van de houtwal en omwonenden is gebleken dat de wens is dat in de houtwal niet gekapt wordt. Dit is vervolgens overgenomen door de ontwikkelaar.

Kortom, de houtwal aan de westzijde blijft behouden. Zoals uit de kadastrale kaart blijkt is de houtwal voor de helft onderdeel van het plangebied en voor de andere helft (midden door) van de naastgelegen grondeigenaar. Gezien de grote leeftijd van de bomen wordt hier door de omgeving veel waarde aan gehecht. Er worden dan ook geen aanpassingen gedaan aan de houtwal maar alleen ingrepen uitgevoerd ten behoeve van het regulier onderhoud om het beeld van de houtwal intact te houden (verwijderen dode bomen en takken).

De bomen in de houtwal worden voor aanleg van het zonneveld gecontroleerd op vitaliteit en gezondheid van de bomen (VTA-controle). Dit mede in verband met de veiligheid en de verplichting die de eigenaar heeft bij het eigendom van een dergelijke houtwal. Voordat onderhoud wordt uitgevoerd wordt dit besproken met de mede-eigenaar van de houtwal. Eventueel onderhoud wordt uitgevoerd door een bedrijf/persoon die in het bezit is van een ETW-certificaat (European Tree Worker). Indien groot onderhoud of kap van dode of zieke bomen nodig is aan één of enkele bomen zal worden getracht het rechte deel van de stam tot een hoogte van 6 meter te laten staan zodat dit van meerwaarde kan vormen voor insecten, vogels en vleermuizen. Ook wordt voor onderhoud gecontroleerd op aanwezigheid van dieren in holten of nesten.

Langs de houtwal zal sprake zijn van kruidenrijk grasland. Waar het agrarisch bouwland nu soms tot strak langs de houtwal als maïsakker wordt gebruikt is er in dit plan een strook van 10 meter tussen de greppel/voet van de houtwal tot aan de paneeltafels. Midden in deze zone staat het hekwerk. Aan weerskanten wordt bloemrijk hooiland gerealiseerd. Zo ontstaat een natuurlijke overgang tussen de houtwal en de zonneweide door middel van een kern en zoomvegetatie. Gezien de cultuurhistorische verschijningsvorm van het element is het niet gewenst hier ook een mantel van heesters aan toe te voegen. Deze strook wordt hetzelfde beheerd als het noordelijke hooiland, maar dan zonder nabeweidings met paarden. Dit betekent een extensief beheer waarbij het maaisel wordt afgevoerd en landbouwkundig wordt aangewend als voer voor het paardenpension.

Het inrichtingsplan met landschappelijke inpassing is als voorwaardelijke verplichting verbonden via een vergunningvoorschrift. Onderdeel van het inrichtingsplan is dat de houtwal aan de westzijde niet wordt aangepast. Daarom is een extra vergunningvoorschrift niet nodig.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

5.6. Schade voor mens en dier

Inhoud zienswijze

In Nederland zien we steeds meer zonnepanelen dicht bij elkaar, zoals bij het geplande zonneveld. Bij brand bij de zonnepanelen ontstaat er grote schade voor de omgeving. Niet alleen de rook en de vrijkomende gassen zijn (mogelijk) zeer schadelijk, maar ook het glas dat in de wijde omgeving wordt verspreid bij brand zorgt voor veel schade. Cliënt vreest daarom voor zijn eigen gezondheid en voor de gezondheid van zijn koeien. Gezien deze gegronde vrees voor schade is cliënt van mening dat een zonneveld op deze locatie niet toegestaan mag worden.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.8 en 2.4.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

6. [...], hierna reclamant 6 (ontvangen op 4 augustus 2021).

Verder hebben wij op 23 april 2021 een te vroeg ingediende zienswijze ontvangen van reclamant 6.

De zienswijze van reclamant 6 stemt grotendeels overeen met de zienswijze van reclamant 5. Gemakshalve wordt hiernaar verwezen. Voor zover reclamant 6 andere punten aandraagt, wordt dat hieronder weergegeven.

6.1. Schaarste van landbouwgrond

Inhoud zienswijze

Zoals aangegeven is cliënt agrarisch ondernemer. Door het extensiveringsbeleid van de overheid heeft cliënt, net als veel andere agrarische ondernemers, meer landbouwgrond nodig. De toegenomen vraag naar landbouwgrond zorgt voor een stijging van de prijs van landbouwgrond. Door het geplande zonneveld aan de Blaakweg zal de prijs van landbouwgrond verder stijgen. Door dit besluit wordt cliënt onevenredig zwaar getroffen. Daarnaast is het gebruik van agrarische gronden voor het realiseren van een zonneveld in strijd met de goede ruimtelijke ordening.

Gemeentelijke reactie

Een prijsstijging van omliggende landbouwgronden is niet aan te merken als oorzaak van planschade. Voor zover de prijsstijging ruimtelijk relevant zou zijn, geldt dat in de belangenafweging een zwaarder gewicht wordt toegekend aan het algemeen belang van duurzame energieopwekking.

Voor het overige wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.11 en 2.6.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

6.2. Struweel oostzijde

Inhoud zienswijze

In het landschappelijk inpassingsplan behorend bij het bestreden ontwerpbesluit is aangegeven dat aan de oostzijde van het plangebied struweel wordt geplaatst. Het perceel van cliënt grenst aan de oostzijde van het plangebied. Hoge beplanting aan de oostzijde van het plangebied zal tot schade leiden bij cliënt, door schaduw en bladval op zijn perceel. In een gesprek tussen cliënt en de projectontwikkelaar was afgesproken dat aan de oostzijde geen struweel wordt geplaatst, maar een bladhoudende haag om het zicht op het zonneveld te onttrekken. Struweel zal bij cliënt extra schade door bladval opleveren. Blad zorgt namelijk voor een lagere kwaliteit en lagere opbrengst van het perceel. Dit betreft een oppervlakte van 12.000 vierkante meter, namelijk met een breedte van 15 à 20 meter en met een lengte van 630 meter resulteert dit in een oppervlakte van 12.000 m2 minder grasopbrengst. Door de hoofdzakelijk zuidwestenwind in Nederland gaan we van het blad en

snoeiafval veel hinder krijgen. Cliënt verzoekt daarom om, indien de omgevingsvergunning wordt verleend, in de omgevingsvergunning op te nemen dat aan de oostzijde geen struweel, maar een bladhoudende haag geplant moet worden. Indien tot de conclusie wordt gekomen dat er toch struweel aan de oostzijde van het plangebied mag worden geplant, dan dient dit op een hoogte van maximaal 3 meter te worden gehouden, zoals in het landschappelijk inpassingsplan is aangegeven. Indien de omgevingsvergunning voor het geplande zonneveld wordt verleend, verzoekt cliënt u om als voorwaarde op te nemen dat het struweel aan de oostzijde van het plangebied niet hoger dan 3 meter mag worden ter voorkoming van schade bij cliënt.

Gemeentelijke reactie

Het struweel bestaat uit overwegend inheemse en bij het landschap ter plekke voorkomende soorten. Deze soorten dragen bij aan de biodiversiteit van de plek en versterken het landschap. Wintergroene soorten zijn veelal niet inheems en daardoor niet passend in het landelijk gebied. Voor het beheer van dit landschapselement is in het inrichtingsplan paragraaf 4.1.2 opgenomen.

Het inrichtingsplan met landschappelijke inpassing is als voorwaardelijke verplichting verbonden via een vergunningvoorschrift. Onderdeel van het inrichtingsplan is dat het struweel aan de oostzijde niet hoger dan ca. 3 meter zal gaan worden (zie paragraaf 4.1.2 van het inrichtingsplan). Daarom is een extra vergunningvoorschrift niet nodig.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

6.3. Verplaatsing struweel van oostzijde naar westzijde

Inhoud zienswijze

Voor natuurontwikkeling is een verplaatsing van het struweel van de oostzijde naar de westzijde gewenst. Zo blijft de houtwal intact doordat de zonnepanelen verder uit de houtwal komen te staan. Er ontstaat minder schaduw op de panelen en is er geen last van vallende takken. Flora en fauna hebben een ruimer leefgebied wat elkaar versterkt.

Gemeentelijke reactie

De houtwal heeft landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarde. De houtwal aan de westzijde blijft daarom behouden. Zie ook de beantwoording van zienswijze 5.5.

Langs de houtwal zal sprake zijn van kruidenrijk grasland. Waar het agrarisch bouwland nu soms tot strak langs de houtwal als maïsakker wordt gebruikt is er in dit plan een strook van 10 meter tussen de greppel/voet van de houtwal tot aan de paneeltafels. Midden in deze zone staat het hekwerk. Aan weerskanten wordt bloemrijk hooiland gerealiseerd. Zo ontstaat een natuurlijke overgang tussen de houtwal en de zonneweide door middel van een kern en zoomvegetatie. Gezien de cultuurhistorische verschijningsvorm van het element is het niet gewenst hier ook een mantel van heesters aan toe te voegen. Deze strook wordt hetzelfde beheerd als het noordelijke hooiland, maar dan zonder nabeweidings met paarden.

Aan de oostkant wordt de beleving van het hoogteverschil versterkt; met aan de noordkant hoofdzakelijk struweel in een 9 meter brede landschapszone, en naar Laar-of Werftbeek toe neemt in deze zone de kwel, beek-en oevergerelateerde beplanting toe. Hierdoor worden landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden van het gebied vergroot.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

6.4. Hoogspanningskabel

Inhoud zienswijze

In de toelichting op het ontwerpbesluit wordt gesproken over een hoogspanningskabel. Uit het ontwerpbesluit en de bijbehorende stukken blijkt echter niet waar deze hoogspanningskabel wordt geplaatst. Om deze reden is het ontwerpbesluit onvolledig en onzorgvuldig tot stand gekomen en mag de omgevingsvergunning niet op deze manier worden verleend.

Indien het plan is dat de hoogspanningskabel langs de openbare weg wordt gelegd, is cliënt het daarmee oneens. Cliënt heeft gegronde vrees dat zijn koeien hier last van zullen krijgen en niet meer over de weg willen lopen vanwege de kabel. Cliënt wenst dan ook duidelijkheid omtrent deze kabel voordat het definitieve besluit wordt genomen.

Gemeentelijke reactie

De paragraaf in de toelichting heeft betrekking op hoogspanningslijnen. Nederland gebruikt hoogspanning van 380 kilovolt (kV), 220 kV, 150 kV, 110 kV en 50 kV. De spanning op de draden van een hoogspanningslijn veroorzaakt een elektrisch veld. Als er stroom door de draden loopt, is er ook een magnetisch veld. Uit het KEMA-rapport “EM-velden van hoogspanningslijnen – onderzoek naar effecten op koeien, paarden, schapen en varkens” van 26 oktober 2015, blijkt dat er op basis van de huidige stand van de wetenschappelijke inzichten geen reden is om aan te nemen dat sprake is van schadelijke effecten op dieren als gevolg van magneetvelden van hoogspanningslijnen.

Er wordt in de paragraaf over hoogspanningslijnen geconcludeerd dat in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied geen hoogspanningslijnen aanwezig zijn. De elektriciteitskabel die t.b.v. van het zonneveld wordt geplaatst betreft ook geen hoogspanningskabel. De spanning en het magnetische veld met betrekking tot deze elektriciteitskabel is veel kleiner dan die van een hoogspanningslijn. Het is daardoor op basis van de wetenschappelijke inzichten aannemelijk dat er geen effecten zijn te verwachten voor de koeien.

Het zonnepark krijgt een eigen aansluiting met een vermogen van 10MVA. Dit valt niet onder hoogspanning, maar wordt vaak ‘middenspanning’ genoemd. De netbeheerder legt de kabel aan van het zonnepark naar het onderstation, maar begint pas met haar planning en aanleg nadat initiatiefnemer de definitieve opdracht geeft, wat op zijn vroegst na afgifte van de definitieve vergunning zal zijn. De netbeheerder is verantwoordelijk voor eventueel benodigde vergunningen en het tracé. Het definitieve tracé is dus nog niet bekend. De aanleg van de laagspanningskabel of middenspanningskabel maakt geen onderdeel uit van de aanvraag. De aanleg van een ondergrondse elektriciteitskabel kan vergunningvrij worden gerealiseerd op grond van bijlage II, artikel 2, lid 18, onder d van het Besluit omgevingsrecht.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

7. Stichting Milieuwerkgroepen Ede, hierna reclamant 7 (ontvangen op 4 augustus 2021).

7.1. Aantasting landschappelijke waarden

Inhoud zienswijze

Zonneveld Blaakweg ligt in een nog gaaf open agrarisch landschap, voormalige broeklanden ten noorden van de in het verleden rechtgetrokken Laarbeek. Langs de noordwestelijke zijde van het perceel bevindt zich een waardevolle historische houtwal. Het zonneveld zal volgens de ingediende plannen weliswaar ‘landschappelijk ingepast’ worden, maar omdat de zonnepanelen tot 1,8 m hoog komen, zullen zeker in het winterseizoen de zonnepanelen nadrukkelijk in het landschap aanwezig zijn. Daardoor neemt de landschappelijke (en daarmee ook de recreatieve) waarde af. In de gemeente Ede zijn voldoende alternatieve locaties voor grotere zonnevelden te vinden, bijvoorbeeld op restgronden, boven parkeerplaatsen of direct langs snelwegen. De SME is van mening dat de Edese Wind- en Zonnewijzer en de daarin opgenomen Kansenskaart Zonne-energie op oneigenlijke wijze worden toegepast zolang niet eerst alle beschikbare daken van bedrijfspanden en schuurdaken in het buitengebied en op industrieterreinen in de gemeente met zonnepanelen zijn vol gelegd. Een verplichting voor zonnepanelen op daken van nieuwbouwhuizen kan ook een bijdrage leveren. Voor zonneveld Blaakweg is onvoldoende aangetoond dat er in de gemeente geen alternatieve locaties voorhanden zijn.

Gemeentelijke reactie

Het inrichtingsplan is geldende kaders voor het buitengebied, waaronder het ‘Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Ede’ en de ‘Wind- en zonnewijzer’. Het perceel ligt in het heideontginningslandschap en is reeds goed ingepast. Naast het behoud van bestaande landschappelijke elementen, het behouden van het karakter van de Blaakweg (omsloten erven afgewisseld met zicht op het agrarische

landschap) het terugbrengen van historische landschappelijke structuren draagt het inspelen op kansen voor natuurontwikkeling bij aan een goede landschappelijke inpassing van het perceel. De opgenomen voorwaarden zijn verwerkt in het inrichtingsplan. Hierbij wordt verwezen naar het inrichtingsplan dat als bijlage is toegevoegd aan de toelichting en naar paragraaf 2.3 en 4.9 van de toelichting.

Ten aanzien van de houtwal wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5.5. Ten aanzien van het winterbeeld wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.12.

In de Wind- en zonnewijzer is een kansenkaart opgenomen. In deze kansenkaart is de betreffende locatie - met uitzondering van de westelijke houtwal - opgenomen als zijnde 'ja mits, voor grote zonnevelden'. Deze gemeentelijke kansenkaart is een verfijning van het provinciale beleid door toepassing van gemeentelijk beleid voor landschap, ecologie en cultuurhistorie. Het is hiermee niet uitgesloten dat zonnevelden op landbouwgrond kunnen komen, wel worden onze meest waardevolle gebieden beschermd voor grootschalige ingrepen.

Daarnaast is bij de omgevingsvergunning een ruimtelijke onderbouwing gevoegd en heeft een zorgvuldige belangenafweging plaatsgevonden. Aan het algemeen belang (o.a. *duurzame energieopwekking, zorgvuldige landschappelijke inpassing, inspanning voor omgevingsdialog*) wordt een groter gewicht toegekend dan aan het belang van omwonenden (o.a. *verlies agrarische grond, behoud bestaande landschap, beperking uitzicht en gebrek aan draagvlak*).

Ten aanzien van de zonneladder wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.4.

Ten aanzien van alternatieven wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.5. Ten aanzien van reclamant 7 kan daarbij opgemerkt worden dat hij geen alternatieven aandraagt.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

7.2. Waardevolle houtwal

Inhoud zienswijze

De natuurwaarden en de cultuurhistorische waarden van de houtwal langs de noordwestzijde van het perceel staan haaks op het belang van Solarcentury om op zonneveld Blaakweg een zo hoog mogelijke energieopbrengst te realiseren. Hierdoor bestaat het risico dat in de loop van de tijd bomen uit de houtwal weggekapt zullen worden en dat de wal geleidelijk zal aftakelen. De ontwerp-omgevingsvergunning biedt onvoldoende garantie dat de houtwal langs het perceel goed zal worden onderhouden en in stand gehouden.

Gemeentelijke reactie

De houtwal heeft landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarde. De houtwal aan de westzijde blijft daarom behouden. Zie ook de beantwoording van zienswijze 5.5.

Het inrichtingsplan met landschappelijke inpassing is als voorwaardelijke verplichting verbonden via een vergunningvoorschrift. Onderdeel van het inrichtingsplan is dat de houtwal aan de westzijde niet wordt aangepast. Daarnaast is een beheerplan onderdeel van het inrichtingsplan. Daarom is een extra garantie in de vorm van een vergunningvoorschrift niet nodig.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

7.3. Natuurontwikkeling langs Laarbeek

Inhoud zienswijze

De Laarbeek die langs de zuidwestzijde van het perceel stroomt, biedt op termijn mogelijkheden voor natuurontwikkeling, bijvoorbeeld het terugbrengen van meanders en het vergroten van de waterbergende functie van de oevergronden langs de beek, van groot belang voor retentie ter voorkoming van wateroverlast door klimaatverandering. Dat wordt onmogelijk bij de huidige plannen voor het zonneveld, waarbij op vijf meter van de huidige beekloop een schapenraster voorzien is, met

enkele meters daarachter de rijen zonnepanelen. Natuurontwikkeling zou wel goed gecombineerd kunnen worden met een natuurinclusief agrarisch beheer van de rest van het perceel.

Gemeentelijke reactie

Inspiratie voor de landschappelijke inpassing aan de zuidzijde is gevonden in de historische structuren van de Laar- of Werftbeek. In gesprek met het waterschap is gebleken dat er momenteel geen ambitie of plannen zijn om deze beek haar oude loop weer terug te geven. Gezien de nog aanwezige kadastrale grenzen die de oude loop volgen wordt rekening gehouden met het vrijhouden van de voormalige loop. Mochten er de komende 25 jaar plannen ontstaan om de beek wel weer haar oude loop terug te geven, dan wordt dit niet belemmerd door het zonneveld. Omdat de Laar- of Werftbeek minder dan vijf meter breed is, moet ook aan de zuidkant een hekwerk komen. Het hekwerk staat ten noorden van de landschapselementen, en is faunapasseerbaar.

De inpassing aan de zuidzijde is gerelateerd aan de Laar- of Werftbeek. Er is een tweedeling van de zuidkant. Het oostelijke deel loopt 'strak' langs de beek en wordt ingericht met enkele knotbomen, bestaande uit met name elzen en enkele wilgen. Aan de westkant is vanwege de verschoven perceelsgrens meer ruimte voor aanleg van een rietruigte, takkenril en bomen. De onderhoudsroute wordt extensief gemaaid en afgevoerd zodat hier een bloemrijke oevervegetatie ontstaat.

Zie ook landschappelijke inpassing paragraaf 4.1.3.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

7.4. Flora

Inhoud zienswijze

Onder zonnepanelen kan door licht en watergebrek maar weinig groeien. Het grootste deel van het perceel zal dus geen natuurlijke begroeiing kunnen krijgen. Inzaaien van inheemse kruiden en grassen tussen de zonnepanelen klinkt mooi en zou er in de praktijk misschien ook nog wel aardig kunnen uitzien, maar het leidt eerder tot floravervalsing dan dat het bijdraagt aan ecologische versterking. Zie ook het themanummer (juli 2021) van het tijdschrift Planten (een uitgave van Stichting Floron) over de voors en tegens van inzaaien van al of niet inheemse kruiden.

Gemeentelijke reactie

In sommige gevallen is het beter om uit te gaan van de van nature aanwezige zadenbank. Er is ter plekke geen onderzoek gedaan of dit het geval is, maar de verwachting is dat dit vanwege de landbouwactiviteit van afgelopen decennia, gras afgewisseld met mais, minimaal zal zijn. Daarbij kunnen planten, met name de interessantere kruidachtigen (dus niet de grassen, brandnetel en distels), zich moeilijk over middelgrote afstanden verplaatsen. Vandaar dat gekozen wordt voor een mengsel bestaande uit (voor zover mogelijk autochtoon) inheemse flora.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

7.5. Fauna

Inhoud zienswijze

Het grootste deel van het perceel zal worden volgezet met zonnepanelen. Hierdoor ontstaat een semi-industrieel energie-opwekkingslandschap waar maar weinig plaats is voor natuur. In opdracht van Solarcentury heeft bureau Eelerwoude een ecologische quickscan voor de locatie Zonneveld Blaakweg uitgevoerd om de plannen te toetsen aan de Natuurbeschermingswet. Deze quickscan is op verzoek van omwonenden en belanghebbenden recentelijk door het bureau Veldbiologische Werken nader beoordeeld. De conclusie van deze 'second opinion' is dat een eventuele ontheffing Wet natuurbescherming alleen mogelijk is op basis van nader onderzoek naar aanwezigheid en functioneel leefgebied van vleermuizen, kleine marterachtigen en roofvogels en uilen. De SME is van mening dat een omgevingsvergunning voor zonneveld Blaakweg niet verleend kan worden zonder volwaardige milieueffectrapportage.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.7.

Een milieueffectrapportage is niet nodig. Het project maakt een zonneveld met een netto-oppervlakte van ca. 7,32 hectare mogelijk. Uit een uitspraak van de Raad van State blijkt dat een zonneveld niet is aan te merken als stedelijk ontwikkelingsproject (categorie D11.2) of als een industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water (categorie D 22.1). Daarnaast is een zonneveld niet aan te merken als landinrichtingsproject (categorie D.9). Niet elke ontwikkeling in het buitengebied betreft een landinrichtingsproject. Een tijdelijke functiewijziging van 4,3 hectare heeft onvoldoende substantieel karakter om aangemerkt te kunnen worden als een landinrichtingsproject als bedoeld in het Besluit m.e.r.¹¹ Naar analogie kan worden beargumenteerd dat een tijdelijk zonneveld met een netto-oppervlakte van ca. 7,32 hectare (zonnepanelen met toebehoren en onderhoudspaden) en een bruto-oppervlakte van ca. 9,8 hectare (netto-oppervlakte + landschappelijke inpassing) niet is aan te merken als landinrichtingsproject als bedoeld in de Wet inrichting landelijk gebied. De ontwikkeling van een zonneveld valt pas onder deze categorie als deze onderdeel uitmaakt van een groter landinrichtingsproject. Dit laatste was bijv. het geval bij een zonneveld van 117 hectare.¹²

Gelet op de kenmerken van het project, en de kenmerken van de potentiële effecten zullen geen belangrijke negatieve milieugevolgen optreden. Eén en ander blijkt tevens uit hoofdstuk 4 van de toelichting waarin uitgebreid is ingegaan op de milieu- en omgevingsaspecten.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

7.6. Verstoring bodemstructuur en bodemarchief

Inhoud zienswijze

De zonnepanelen zullen met honderden betonnen schroefpalen in de grond worden verankerd. Daardoor zal de bodem sterk verstoord worden, eerst bij de aanleg en in sterkere mate bij de voorziene ontmanteling van het zonneveld na 25 jaar. Onder de zonnepanelen zal door verdroging en onvoldoende lichtinval een verarming van het bodemleven en de plantengroei plaatsvinden. Ook kunnen er in de loop van de tijd mogelijk metalen en andere chemische stoffen uit de zonnepanelen lekken en in de bodem terecht komen. De kans hierop en de ernst van de mogelijke bodemvervuiling zijn onvoldoende onderzocht. De SME acht het onmogelijk dat het terrein na 25 jaar weer volledig in de oorspronkelijke staat zal kunnen worden hersteld. Op zijn minst zal de bodem bij het verwijderen van de funderingen opnieuw zwaar verstoord worden. Tenslotte zien wij een reëel risico dat de samenleving uiteindelijk zal opdraaien voor de ontmanteling van het zonneveld.

Gemeentelijke reactie

Het plan is getoetst aan de aspecten bodem en archeologie. Uit deze toetsing blijkt dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Hierbij wordt verwezen naar paragraaf 4.6 en 4.7 van de toelichting op de omgevingsvergunning. Verder wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.6.

Er wordt gebruik gemaakt van stalen rampalen. Deze worden in de grond getrild, zodat de grondberoering zeer gering is, zowel bij de aanleg als ook bij de ontmanteling.

De bodemtoets bij ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen betreft doorgaans alleen de milieukundige geschiktheid van de bodem voor het initiatief en een eventuele onderzoeksplicht. Tijdelijke verstoringen in de bodem door grond- of graafwerkzaamheden zijn zeer gangbaar bij wijzigingen van gebruik of bestemming. Deze vallen onder algemene wet- en regelgeving van grondverzet zoals de Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit. Er worden hier op dat gebied geen bijzonderheden verwacht (zie paragraaf 4.6 van de plantoelichting).

Er is nog zeer weinig bekend over het vrijkomen van chemische stoffen van de bovengrondse voorzieningen van zonneweides. Uitloging van metalen van de frames en palen behoort in feite niet plaats te vinden en zou moeten worden opgevat als nieuwe bodemverontreinigingen als het schadelijke stoffen betreft. Voor aluminium is geen interventiewaarde vastgesteld omdat het van

¹¹ ABRvS 14 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2770.

¹² Rb. Noord-Nederland 21 maart 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:1061.

nature in hoge gehaltenes voorkomt in de bodem. Hoge concentraties in het grondwater zijn eerder een gevolg van verzuring dan van verhoogde emissies.

Tegen langdurige of langzame effecten vanuit bovengrondse voorzieningen, waarbij stoffen in de bodem terecht (kunnen) komen, wordt in algemene zin niet opgetreden, alleen tegen acute situaties zoals lekkages of ongevallen.

Er zijn bij een lopende pilot wel eens verhoogde concentraties aan titanium aangetoond in de vegetatie van de inspoelzone van zonnepanelen. Dit kan afhankelijk zijn van het toegepaste materiaal of de coating van de zonnepanelen. Ook bij toepassing van schoonmaakmiddelen kunnen stoffen in de bodem terecht komen.

Op langdurige effecten is de algemene zorgplicht van toepassing als aantoonbaar sprake is van gevaar, risico of schade door vrijkomende stoffen. Er is op dit moment geen reden om aan te nemen dat dit bij zonnepanelen of zonneweides het geval kan zijn.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

7.7. Natuurinclusieve landbouw

Inhoud zienswijze

De gemeente Ede heeft in de Landbouwvisie (2019) aangegeven de natuurinclusieve kringlooplandbouw op haar grondgebied te willen bevorderen. Door het verlenen van een vergunning voor een zonneveld op deze locatie verkwaanselt de gemeente een locatie die uitermate geschikt is voor natuurinclusieve landbouw. Daarmee handelt de gemeente in strijd met de doelstellingen van haar Landbouwvisie.

Gemeentelijke reactie

Op 14 november 2019 heeft de gemeenteraad de 'Landbouwvisie Ede' vastgesteld. Hierin wordt o.a. het volgende overwogen:

Omdat de landbouwsector van belang is voor onze regionale economie, gaan we zorgvuldig met landbouwgrond om. Verandering van bestemming is mogelijk, maar alleen met een goede motivatie en belangenafweging.

Ede kiest voor circulaire en natuurinclusieve landbouw. Circulaire landbouw gaat uit van het feit dat er maar één aarde is, waarop we zo goed mogelijk voedsel voor mensen produceren. We verspillen geen kostbare grondstoffen, maar zetten alles zo hoogwaardig mogelijk in. Dat houdt in dat we op kostbare landbouwgronden zoveel mogelijk voedsel produceren voor mensen. Op gronden waar geen voedselproductie voor mensen mogelijk is, maar waar wel gras kan groeien, houden we grazers (koeien, schapen, geiten).

In de 'Landbouwvisie Ede' wordt het belang van de landbouw en de voedselproductie benadrukt. Het benutten van kostbare landbouwgronden voor duurzame energie wordt echter niet uitgesloten in de 'Landbouwvisie Ede'.

Daarnaast heeft de 'Landbouwvisie Ede' niet de werking die reclamant voor ogen heeft. Als de redenering van de reclamant zou worden gevolgd, dan zouden alle nieuwe niet-agrarische initiatieven - zoals woningbouw, bedrijventerrein, sportveld - niet meer mogelijk zijn op agrarische gronden. De 'Landbouwvisie Ede' bevat een algemene beleidslijn. De realisatie van een zonneveld betekent niet dat onzorgvuldig met landbouwgrond wordt omgegaan. Immers, in de 'Landbouwvisie Ede' is opgenomen dat verandering van een bestemming mogelijk is als deze is voorzien van een goede motivatie en belangenafweging. Hoewel in het onderhavige geval sprake is van omgevingsvergunning in plaats van een bestemmingsplanwijziging, is het onderhavige plan in het kader van 'een goede ruimtelijke ordening' wel voorzien van een goede motivatie en belangenafweging.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

7.8. Participatie en draagvlak

Inhoud zienswijze

Op 17 juni 2021 besprak de gemeenteraad een motie vreemd aan de agenda over het zonneveld Blaakweg. Hoewel de motie werd verworpen, benadrukten vrijwel alle raadsleden die hierover het woord voerden dat Solarcentury onvoldoende invulling heeft gegeven aan participatie van omwonenden en betrokkenen, en dat er mede daardoor onder de bevolking geen draagvlak bestaat voor dit zonneveld. Volgens de SME heeft ook de gemeente Ede hier een flinke steek laten vallen en maakt het ontbreken van draagvlak in de nabije omgeving van het zonneveld de aanleg ervan problematisch.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.1.

Verder geldt dat dit project valt onder de algemene verklaring van geen bedenkingen die de raad op 12 november 2020 heeft afgegeven. Dit betekent dat het college zelfstandig kan oordelen over de activiteit 'strijdig gebruik' (artikel 2.1, lid 1, sub c Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). Bovendien heeft de raad geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen tegen de ontwerp-omgevingsvergunning voor dit project.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

8. [...], hierna reclamant 8 (pro forma zienswijze ontvangen op 4 augustus 2021). De aangevulde zienswijze is ontvangen op 23 augustus 2021.

8.1. Geluidsoverlast

Inhoud zienswijze

De plek van de realisering van het zonnepark (hierna: het plangebied) is op circa 170 meter van het adres van cliënt, waardoor het zonnepark praktisch in de 'achtertuin' van cliënt wordt gerealiseerd. Hierdoor vreest cliënt geluidsoverlast. Zo is te verwachten dat het zonnepark door de omvormers een permanent geluid zal procederen, dat afhankelijk van de stand van de wind wordt versterkt. Hier komt bij dat op zonnige momenten de ventilatoren in de omvormers in werking moeten worden gesteld, wat voor nog meer geluidsoverlast zal zorgen. Deze omvormers functioneren weliswaar 'stil', maar als het warmteniveau hoog wordt, slaan de ventilatoren aan, wat voor geluidsoverlast zal zorgen. Uit het ontwerp volgt daarnaast dat door middel van nader onderzoek eventueel gemotiveerd kan worden afgeweken van de richtafstand uit de VNG-publicatie. Vooral nog is dus onduidelijk in hoeverre de richtafstanden überhaupt worden gehaald en in ook die zin geluidsoverlast dus niet valt uit te sluiten.

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van het geluid wordt verwezen naar paragraaf 4.3 van de toelichting. Aan de richtafstanden wordt ruimschoots voldaan.

Ten aanzien van het geluid van de omvormers geldt dat de omvormers onder de zonnepanelen worden geplaatst. In de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' valt dit onder de activiteit 'elektriciteitsdistributiebedrijven met transformatorvermogen tot 10 MVA'. Voor deze activiteit is in de richtafstandentabel voor het aspect geluid 30 meter opgenomen. De afstand van de buitenste rand van zonnepanelen tot de grens van woonbestemmingsvlakken en agrarische bouwvlakken (waar eventueel vergunningvrij een mantelzorgwoning kan worden gebouwd) bedraagt meer dan 30 meter. Ten aanzien van het agrarisch bouwvlak van de Blaakweg 16 en 16B bedraagt deze afstand ca. 38 meter. Ten aanzien van het woonbestemmingsvlak van Blaakweg 16A bedraagt deze afstand ca. 35 meter. Ten aanzien van het woonbestemmingsvlak van Blaakweg 20-22 bedraagt deze afstand ca. 129 meter. Ten aanzien van het woonbestemmingsvlak van reclamant 8 bedraagt deze afstand ca. 191 meter. Dit is ruim meer dan 30 meter. Kortom, er wordt voldaan aan de richtafstanden uit de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering'. De afstand van de buitenste rand van zonnepanelen tot de bestaande (bedrijfs)woningen is overigens nog groter.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

8.2. Uitzicht

Inhoud zienswijze

De woonomgeving van cliënt heeft een open karakter, met karakteristieke houtwallen. Met de realisering van het zonnepark wordt het uitzicht behoorlijk beperkt. Op deze wijze kan cliënt niet meer optimaal genieten van zijn woongenot. Het zonneveld zal immers onmiskenbaar een groot deel van het landschappelijk uitzicht wegnemen. In het landschappelijk inpassingsplan (hierna: het inpassingsplan) zijn ook alle zichthoeken weergegeven, behalve die van cliënt. Dit terwijl het perceel van cliënt het dichtst bij het plangebied ligt. In zoverre geeft het inpassingsplan, ook met de andere foto's, geen volledig beeld van het uitzicht van omwonenden. Uit het inpassingsplan volgt wel dat er extra aandacht moet gaan naar onder andere zicht vanuit omliggende erven en reflectie van zonlicht. Onduidelijk is evenwel in hoeverre zulke aandacht is geweest voor het perceel van cliënt. Dat de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State het recht op blijvend vrij uitzicht niet zonder meer erkent, ontslaat het college niet van de plicht om bij de afwijking van het bestemmingsplan de woonlocatie van cliënt en de gevolgen voor zijn uitzicht nader te onderzoeken, hetgeen niet is gebeuren.

Gemeentelijke reactie

Er bestaat niet zoiets als een recht op een blijvend vrij uitzicht. Dit neemt niet weg dat de gemeente het belang dat reclamant 8 heeft bij het behoud van hun uitzicht moet betrekken in zijn belangenafweging. Dit belang is door de gemeente in zijn belangenafweging onderkend.¹³ De gemeente heeft echter een zwaarder gewicht toegekend aan het belang dat is betrokken bij het realiseren van dit plan waardoor het algemene belang van duurzame energieopwekking wordt gediend. Daarnaast wordt de openheid van het landschap niet onevenredig aangetast en er ontstaat geen verrommeling. Het zonneveld wordt namelijk zorgvuldig landschappelijk ingepast, waardoor het zicht op het zonneveld wordt verzacht. Verder ligt het woonbestemmingsvlak van reclamant 8 op ca. 163 meter afstand van het zonneveld. Vanwege de inpassing aan de westzijde van de zuidkant (met rietruigte en takkenril) en de bestaande houtwal (die tevens behouden blijft) zal het zuidelijke gedeelte van het zonneveld beperkt zichtbaar zijn vanuit een bepaalde hoek. Hierbij wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 8.10.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

8.3. Waardevermindering

Inhoud zienswijze

Met de komst van het zonnepark vreest cliënt voor waardevermindering van zijn woning. Zo is de rustieke omgeving bij de woning één van de belangrijkste kenmerken. Een eventuele verkoop van de woning, waarbij de woning onderdeel is van de vermogensplanning van cliënt, zal hierdoor minder gunstig uitpakken. Het in dit kader laten uitvoeren van een taxatie behoort tot de mogelijkheden.

Gemeentelijke reactie

Het staat belanghebbenden altijd vrij om een planschadeverzoek in te dienen na onherroepelijkheid van de omgevingsvergunning. Voor een planschadeverzoek dienen leges betaald te worden. Bij de behandeling van eventuele planschadeclaims geldt de 'Procedureverordening planschade Ede'.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

8.4. Natuurlijke erfafscheiding knotwilgen en struweel

Inhoud zienswijze

Met de realisering van het zonnepark is het college voornemens om het zonnepark af te schermen met struweel en knotwilgen. Echter, de knotwilg is qua vorm niet geschikt om het zonnepark af te

¹³ ABRvS 25 oktober 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2861.

schermen; het zonnepark blijft dan nog goed zichtbaar. Het struweel zal dit gegeven niet compenseren, omdat dat niet hoog genoeg is.

Gemeentelijke reactie

Hoewel het ontnemen van het zicht een belangrijk aandachtspunt is, heeft de gemeente niet geëist dat er nergens zicht mag zijn op het zonnenveld. Er is opgenomen dat landschappelijke inpassing vrijwel alleen goed mogelijk is als de hoogte van de zonnepanelen wordt beperkt. En daarnaast willen we zicht op de achterkanten van de zonnepanelen voorkomen. In de 'Wind- en zonnewijzer' wordt gesteld dat landschappelijke inpassing een vereiste is; de mate waarin bepaalt ook de aanvaardbaarheid en de draagkracht van een gebied. Landschappelijke inpassing betekent niet dat het zonnenveld per definitie niet zichtbaar mag zijn; er moet worden gezocht naar een passende zichtbaarheid in het landschap. Het moet zijn afgestemd met de omgeving en omliggende functies. Elke locatie is uniek, waardoor maatwerk onmisbaar is. De inpassing draagt hierdoor bij aan de waarden van het gebied die ook na beëindiging van de activiteiten duurzaam te handhaven zijn.

Het zonnenveld wordt in dit geval aan alle zijden van een landschappelijke inpassingsrand voorzien, waardoor het directe zicht op het hek en de zonnepanelen wordt onderbroken. Dit door het hekwerk achter de beplanting te zetten van losse hagen, struweel met knotbomen en randen met kruidenrijk en bloemrijk grasland. Tevens is de hoogte van de paneeltafels beperkt tot 1,80m. De eerdergenoemde beplanting rondom het zonnenveld bestaat uit inheemse soorten. Ondanks de bladverliezende soorten zal het winterbeeld niet gedomineerd worden door de opstelling van de paneeltafels door de dichte vertakking van de gekozen soorten. Dit geldt met name voor het meidoorn struweel aan de noordzijde van het zonnenveld.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

8.5. Transformatorhuis

Inhoud zienswijze

Daarnaast is cliënt onduidelijk hoe veel transformatorhuisjes worden gevestigd. In dit kader komt namelijk ook nog een hoofdverdeelstation voor de aansluiting op het net.

Gemeentelijke reactie

Er staan 4 transformatorstations en 1 inkoopstation getekend in de technische tekening. Met de huidige techniek kan ongeveer 3 MW worden aangesloten op 1 transformatorstation. Daarom zal er moeten worden gekozen voor 4 transformatorstations.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

8.6. Beleid

Inhoud zienswijze

Het college, meer in brede zin de gemeente Ede, heeft zich ten doel gesteld eerst restgronden en daken te gebruiken voor het plaatsen van zonnepanelen en dergelijke. Daarna wordt er overgegaan op zonne-energie collectoren op landbouwgrond. Deze volgorde wordt evenwel niet aangehouden. In dit kader handelt het college in strijd met diens beleid, hetgeen ook is erkend door het college tijdens de vergadering van 17 juni 2021.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.4.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

8.7. Locatiekeuze

Inhoud zienswijze

In het inpassingsplan wordt gesteld dat de betreffende locatie voor het zonnepark onder andere geschikt is vanwege het geringe aantal omwonenden met zicht op het plangebied. Het gaat evenwel om circa 40 omwonenden met direct zicht op het plangebied. Op daken in het betreffende gebied is bovendien voldoende ruimte voor het plaatsen van circa 20 hectare zonnepanelen onder voorbehoud van controle op de onderliggende constructie. Niet gebleken is dat dit onderdeel is onderzocht en er in zoverre alternatieven mogelijk zijn.

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van het aantal omwonenden wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 4.4.

Ten aanzien van alternatieven wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.5.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

8.8. Beleidsregel

Inhoud zienswijze

In het ontwerp staat onder meer vermeld dat de aanvraag omgevingsvergunning is gebaseerd op de uitwerking van het planontwerp dat is geselecteerd volgens de 'Beleidsregel selectieproces voor grote zonnevelden in Ede'. Op basis hiervan zou daarom geen verklaring van geen bedenking nodig zijn van de gemeenteraad van Ede. Er wordt evenwel niet toegelicht op basis van welke specifieke en vooral concrete beleidsregels de aanvraag past in het vastgestelde beleid.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar paragraaf 3.4.4. van de toelichting en de beantwoording van zienswijze 5.1.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

8.9. Overige landbouwgronden

Inhoud zienswijze

Daarnaast is het aspect rondom het behoud van agrarische gronden onvoldoende gebleken. Cliënt is namelijk niet gebleken dat dit aspect heeft meegewogen in de afweging van belangen. Zo is onduidelijk hoe veel de totale oppervlakte van landbouwgronden in de gemeente Ede bedraagt en hoe veel de oppervlakte van het plangebied betreft ten opzichte van het totale oppervlakte van landbouwgronden. Of er dus sprake is van een geringe afname van de beschikbare landbouwgronden is onvoldoende duidelijk. Zie ter vergelijking ABRvS 16 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:3010, r.o. 8.1.

Gemeentelijke reactie

Het Edesche buitengebied bestaat uit ca. 11.000 hectare aan agrarische grond en ca. 19.000 hectare aan natuur. Volgens een onderzoek van de WUR met de titel 'Het voedsellandschap van Ede' bedraagt de oppervlakte aan agrarisch cultuurlandschap in Ede ca. 7.652 hectare. Het zonneveld heeft een netto-oppervlakte van ca. 7,32 hectare (zonnepanelen met toebehoren en onderhoudspaden) en een bruto-oppervlakte van ca. 9,8 hectare (netto-oppervlakte + landschappelijke inpassing).

Als men kijkt naar de totale oppervlakte aan agrarische gronden, dan leidt dit project tot een geringe afname van respectievelijk 0,067% (netto-oppervlakte) en 0,089% (bruto-oppervlakte).

Als men kijkt naar de totale oppervlakte aan agrarische cultuurgronden, dan leidt dit project tot een geringe afname van respectievelijk 0,096% (netto-oppervlakte) en 0,128% (bruto-oppervlakte).

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

8.10. Landschappelijk inpassingsplan

Inhoud zienswijze

Laar- of Werftbeek

In het inpassingsplan wordt gesteld dat de Laar- of Werftbeek een klein onbeplant stroompje van een slechts een meter breed is. Deze stelling is gebagatelliseerd. Het gaat hier namelijk om een belangrijke stroom voor ontwatering van de nabijgelegen percelen. Deze beek heeft namelijk een zeer belangrijke functie voor wat betreft de ontwatering van het stromingsgebied. Het is meermaals voorgekomen dat deze beek buiten zijn oevers is getreden door grote hoeveelheden water die door deze beek op die betreffende momenten moest worden verwerkt. Enige tijd geleden is zelfs een rund van de buurman het slachtoffer geworden van dit gegeven, waarna het rund in Barneveld was teruggevonden, aldus cliënt. Ook is het voorgekomen dat het buiten de oevers treden van de beek dermate excessief was, dat het water tot halverwege de weide tot de woning van cliënt is gekomen. Hieruit blijkt dus onmiskenbaar dat deze beek een belangrijke ontwateringsfunctie heeft.

Biotopen

In het inpassingsplan wordt aangegeven dat nestkasten worden opgehangen voor huismussen. Het is vooralsnog onduidelijk of zij gebruik zullen maken van deze kasten. In zoverre staat dus vooralsnog onvoldoende vast of het plaatsen van deze kasten een voldoende alternatief is voor de huismussen.

Bodemgesteldheid

Uit het inpassingsplan volgt evenmin wat exact het gevolg is van schaduw op de lange termijn, aangezien dit nog niet voldoende is onderzocht. Er is weliswaar een onderzoek lopende, maar de resultaten en daarmee de effecten op de bodemgesteldheid zijn dan ook nog niet bekend.

Losse haag

Daarnaast is cliënt onduidelijk of ten aanzien van het ontwikkelingsbeheer (jaar 0 tot en met 4) bij uitval van meer dan 10%, dit in totaal is of op jaarbasis. Voorgaande geldt ook voor de knotbomen aan de zuidkant van het project. De eventuele gevolgen op de omgeving zijn hiermee onvoldoende duidelijk.

Streefbeeld knotbomen

In het inpassingsplan wordt er gerefereerd aan het streefbeeld van de knotbomen aan de zuidkant van het project. Onduidelijk is evenwel na hoe veel jaar dit streefbeeld is bereikt. Niet valt uit te sluiten dat het park dan reeds is ontmanteld.

Zicht aan de zuidkant

Uit het inpassingsplan volgt dat de dichtstbijzijnde bewoners op circa 185 meter van het zonnepark liggen. De oostkant wordt ingepast met een losse haag die hoger wordt dan het hekwerk en de zonnepanelen. Vanuit het oosten zal het zonneveld na enkele jaren dus nagenoeg onzichtbaar zijn. Voorts wordt gesteld dat een dergelijke inpassing niet past langs de beek aan de zuidkant. Ook wordt gesteld dat gezien de eerdergenoemde afstand tot omwonenden, het landschap aan de zuidkant wel wordt versterkt, maar het zonnepark niet geheel aan het zicht onttrokken zal worden. Ten eerste woont cliënt op circa 170 meter afstand van het te realiseren zonnepark, wat met de onderstaande luchtfoto inzichtelijk wordt gemaakt. Ten tweede is cliënt onduidelijk waarom het zonneveld aan de zuidkant niet geheel aan het zicht kan worden onttrokken en er vergelijkbare maatregelen, zoals aan de oostkant, kunnen worden getroffen.

Risico op vervuiling bij brand

Het risico op vervuiling ten gevolge van eventuele brand van het omliggende landschap door verspreiding via de lucht van materie is onvoldoende onderzocht. Zo is onduidelijk in welke mate dit schadelijk kan zijn voor de omgeving.

Camera's

Uit het inpassingsplan volgt dat er geen camerabewaking wordt opgenomen in de plannen en vergunningaanvraag. Cliënt is onduidelijk of dit ook in de toekomst het geval blijft.

Draagvlak

Uit het inpassingsplan volgt onder meer dat een zo breed mogelijk draagvlak essentieel is. Voorts wordt aangegeven dat de omwonenden meermaals zijn geconsulteerd. Uit het participatie- en communicatieverslag blijkt ook dat de personen, bedrijven en organisaties in de nabijheid van circa 500 meter van de zonneweide intensief zullen worden betrokken bij de inrichting en vormgeving van het zonnepark. Tevens wordt er gerefereerd aan keukentafelgesprekken en digitale informatieavonden die hebben plaatsgevonden. Cliënt geeft echter aan dat er geen enkel overleg heeft plaatsgevonden vanuit de gemeente Ede of anderszins. De enige partij die éénmaal fysiek met cliënt contact heeft opgenomen, is de medewerker van de ontwikkelaar van het zonnepark. Daarna heeft deze medewerker een document verzonden naar cliënt over de verbeelding van het zonnepark. Tevens is geprobeerd om een internetconsultatie te organiseren, waarbij het voor cliënt niet mogelijk was om deel te nemen, omdat hij zich niet kon aanmelden. Ten slotte zijn de omwonenden uitgenodigd voor een bezoek aan een soortgelijk zonnepark bij Houten, waar cliënt op in is gegaan.

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van de Laar- of Werftbeek geldt dat het een watergang is die voor het watersysteem van belang is, maar meestal landschappelijk niet heel duidelijk zichtbaar is. De beek wordt beplant en daarmee prominenter in het landschap. Ook wordt ruimte vrijgehouden voor een eventuele nog niet geplande hermeandering.

Ten aanzien van de nestkasten geldt dat de nestkasten een extra zijn. Er gaan geen plaatsen voor huismussen verloren.

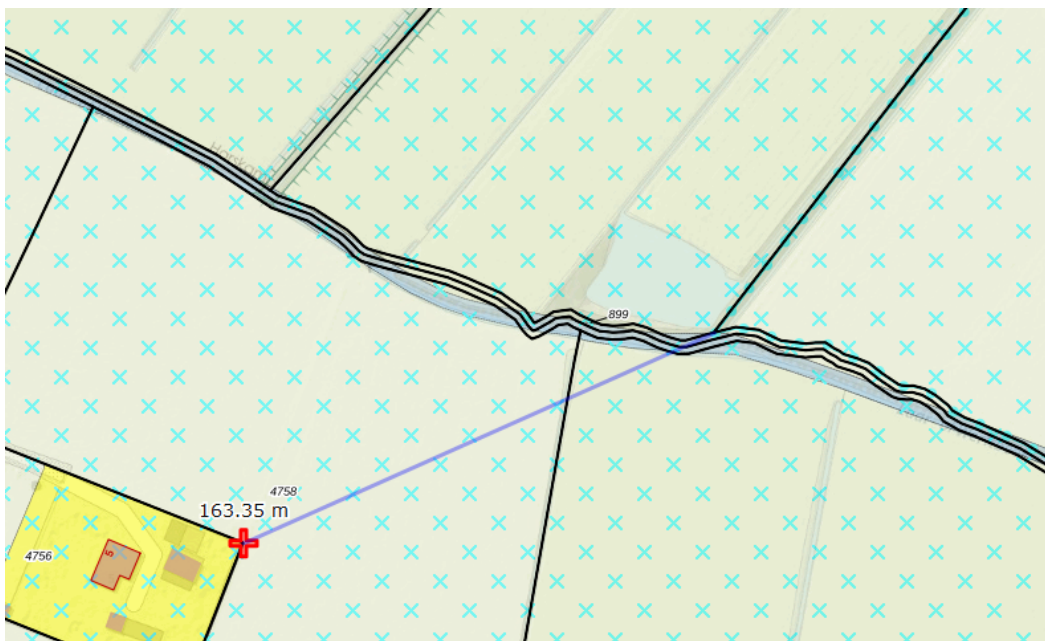
Ten aanzien van de bodemgesteldheid wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijzen 1.6 en 7.6. Interessant in dat kader is een onderzoek van CLM met de titel 'Zonneparken in agrarisch gebied: effecten op bodemkwaliteit'. Een van de conclusies is: Onder NZ-georiënteerde zonneparken dringt voldoende zonlicht door, zodat een vegetatie natuurlijk kan ontwikkelen, die voldoende organische stof toevoert aan de bodem en de bodemstructuur behoudt. Er zijn goede redenen om op een positieve (in termen van biodiversiteit) ontwikkeling van de vegetatie te verwachten.

Meer specifiek staat op pagina 8 het volgende: 'In parken met een NZ-oriëntatie komt meer licht onder de zonnepanelen, door de open ruimtes en blijft ook daar vegetatie aanwezig. In Westmill Solar Park in het Verenigd Koninkrijk was de biomassa onder panelen 75% lager dan in het open veld, maar werd de plantengroei tussen panelen nauwelijks gehinderd. Als biomassa evenredig schaalt met OS-aanvoer betekent dit een geschatte afname van 7% in 30 jaar ten opzichte van een perceel met gelijke vegetatie en beheer maar zonder panelen. In een NZ-zonnepark ontstaan verschillende microklimaten tussen en onder de panelen: behalve meer schaduw is het onder de panelen koeler en droger dan daarnaast. Hierdoor is de vegetatie onder NZ-zonneparken meer divers dan in vergelijkbare onbedekte percelen. Dit zorgt – door de andere soortensamenstelling - voor een diepere beworteling en hogere biodiversiteit in de bodem waardoor er meer organische stof wordt vastgelegd. Hierdoor zal het OS-gehalte in percelen met panelen in een NZ-oriëntatie naar verwachting naar vergelijkbaar evenwicht gaan als kruidenrijk grasland. Dit betekent een substantiële toename in organische stof als het perceel in gebruik was als akkerland, en mogelijk een lichte toename als er sprake was van intensief gemanaged grasland met voornamelijk Engels raaigras.

Ten aanzien van de losse haag en de knotbomen geldt dat de uitval in totaal is, niet op jaarbasis.

Ten aanzien van het streefbeeld van de knotbomen geldt dat het vrij lang duurt voordat het in het rapport weergegeven streefbeeld is bereikt. Door bij de start te kiezen voor bomen van enig formaat (minimaal 10-12 cm stamomtrek), wat bij knotbomen goed te doen is, wordt binnen aanzienlijke tijd een fraai beeld gerealiseerd. De bomen blijven na afloop van de vergunning behouden waarmee de landschappelijke kwaliteit permanent wordt versterkt.

Ten aanzien van het zicht aan de zuidkant geldt dat de afstand van het woonbestemmingsvlak tot de grens van de bruto-oppervlakte van het zonneveld ca. 163 meter bedraagt. De afstand tot de netto-oppervlakte van het zonneveld - gemeten vanaf het hekwerk - bedraagt ca. 185 meter. Zie onderstaande afbeeldingen:

Afbeelding: Afstand tussen bestemmingsvlak 'Wonen' en bruto-oppervlakte zonneveld

Afbeelding: Afstand tussen bestemmingsvlak 'Wonen' en netto-oppervlakte zonneveld

Hierbij geldt dat bovenstaande afstanden zijn gemeten tot de grens van het bestemmingsvlak 'Wonen' (waar eventueel vergunningvrij een mantelzorgwoning kan worden gebouwd). De afstand tot de bestaande woning bedraagt meer.

Ten aanzien van het zicht op het zonneveld aan de zuidkant geldt dat de afstanden van omwonenden tot het zonneveld vrij fors zijn. Zie hiervoor afbeelding 46 van het inrichtingsplan. Daarnaast vindt er wel degelijk inpassing plaats aan de zuidkant. Er is een tweedeling van de zuidkant. Het oostelijke deel loopt 'strak' langs de beek en wordt ingericht met enkele knotbomen, bestaande uit met name elzen en enkele wilgen. Deze passen goed bij het karakter van het beekdal en blijven op een hoogte die het zicht vanuit het zuiden op de panelen zo goed mogelijk verhindert. De onderlinge afstand is minimaal 8 meter maar is niet overal gelijk, zodat er geen regelmatig/technisch patroon ontstaat maar een landschappelijk ogende beplanting. Aan de westkant is vanwege de verschoven perceelsgrens meer ruimte voor aanleg van een rietruigte (van circa 180 m²) en takkenril (van circa 50 m²). Hier komen de bomen op meer dan 5 meter vanaf de insteek. De onderhoudsroute wordt extensief gemaaid en afgevoerd zodat hier een bloemrijke oevervegetatie ontstaat. Een en ander is uitgewerkt in nevenstaande dwarsprofielen. Passend bij het landschap van het beekdal wordt er een takkenril aangelegd. Dit versterkt de biotoop voor kleine zoogdieren, vogels, insecten, amfibieën en in potentie

ook voor reptielen. In onderstaande afbeelding is de inpassing aan de westzijde van de zuidkant ingegeven. Het betreft een strook van 70 meter. Dus daarmee is het zicht wel degelijk beperkt.

Vanwege de bestaande houtwal (die tevens behouden blijft) en bovengenoemde inpassing zal alleen het zuidelijke gedeelte van het zonneveld vanuit een bepaalde hoek zichtbaar zijn voor reclamant 8. Verder wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.12.

Ten aanzien van het risico op vervuiling bij brand wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijzen 1.8, 1.9 en 2.4.

Ten aanzien van camerabewaking geldt dat dit niet is opgenomen in het project. Indien de initiatiefnemer in de toekomst vergunningplichtige camerabeveiliging wenst aan te brengen, dan zal hiervoor een separate omgevingsvergunning moeten worden aangevraagd.

Ten aanzien van draagvlak wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.1.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

8.11. Wet natuurbescherming

Inhoud zienswijze

Vleermuizen

In de toetsing Wet natuurbescherming (hierna: toetsing Wnb) wordt onder meer gesteld dat ten aanzien van vleermuizen woningen rondom het plangebied buiten de invloedssfeer liggen. Negatieve effecten op de gebouw bewonende vleermuizen worden daarom uitgesloten. Cliënt woont evenwel op circa 170 meter afstand van het plangebied. In zoverre betwist cliënt dat zijn woning buiten de invloedssfeer ligt.

Vogels

In de toetsing Wnb wordt onder meer gesteld dat er binnen het plangebied geen nesten van vogels zijn aangetroffen. Tegelijkertijd kan het plangebied worden gebruikt als nestlocatie door groundbroeders als weidevogels. Daarnaast zijn tijdens het veldbezoek geen vogelnesten aangetroffen, al was het zicht door het dichte bladerdak beperkt, zo blijkt uit de toetsing Wnb. Vooralsnog is het dus onvoldoende duidelijk in hoeverre nesten zullen worden aangetroffen, dan wel daadwerkelijk zijn aangetroffen in het plangebied. Er wordt weliswaar geadviseerd om buiten het broedseizoen de werkzaamheden uit te voeren, maar het beschermingsregime voor vogels zoals bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming beperkt zich niet tot bescherming enkel tijdens het broedseizoen. In

zoverre is onvoldoende duidelijk in hoeverre de bescherming van vogelnesten bij de realisering van het plan in het geding is.

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van de invloedssfeer van vleermuizen geldt het volgende: In dit geval gaat het om verblijfplaatsen van vleermuizen in woningen rondom het plangebied met het voorgenomen zonneveld. Of een locatie buiten de invloedssfeer ligt hangt af van meerdere factoren. Als eerste de afstand van de werkzaamheden tot een eventueel verblijf. De afstand van circa 170 meter is ruim: de werkzaamheden zorgen er niet voor dat een in- of uitvliegkans wordt geblokkeerd. Ook zorgen de werkzaamheden er niet voor dat een eventueel verblijf wordt beschadigd of vernield. Daarnaast is gekeken naar het type gebied tussen de plek waar werkzaamheden worden verricht en een eventueel verblijf. Tussen het meest noordelijke punt van het zonneveld en de woningen aan de Blaakweg zijn meerdere objecten aanwezig. Door de tussenliggende afstand en doordat meerdere objecten aanwezig zijn, wordt een eventueel verblijf niet verstoord of beschadigd bij uitvoering van werkzaamheden. Ook is er in de huidige situatie reeds sprake van landbouwvoertuigen en -verkeer dat rondrijdt en zorgt voor verstoring door geluid, licht en trillingen. De aanleg van het zonneveld zorgt er niet voor dat er een grote toename is aan geluid, licht of trillingen die ervoor zorgen dat verblijfplaatsen van vleermuizen worden beschadigd of vernield. Ook is de afstand tussen het voorgenomen zonneveld en eventuele verblijven voldoende om een eventueel verblijf niet te verstoren/ beschadigen. Op basis van bovenstaande worden geen verboden overtreden: eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen blijven met de aanleg en aanwezigheid van het zonneveld functioneel.

Ten aanzien van de vogelnesten geldt het volgende: Het gaat hierbij om twee typen nesten: nesten van grondbroeders, zoals weidevogels, en nesten van vogels in de bosschage/groenstrook buiten de grenzen van het plangebied. Nesten van weidevogels zijn onder de Wet natuurbescherming niet jaarrond beschermd. Deze nesten mogen buiten de periode dat zij in gebruik zijn, worden verwijderd. Door te werken buiten het broedseizoen en altijd alert te zijn op aanwezige nesten/jongen wordt hieraan voldaan. Een nadere controle (nader onderzoek) of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Nesten in het bosschage kunnen van twee typen zijn: nesten van algemene broedvogels of nesten van vogels waarvan het nest jaarrond is beschermd. Nesten van algemene broedvogels zijn (evenals weidevogels) niet jaarrond beschermd, de andere nesten wel. Allereerst wordt benadrukt dat de bosschage/groenstrook buiten de grenzen van het plangebied valt (en daarmee het werkgebied). Er wordt ten behoeve van de aanleg en gebruik van het zonneveld niet gekapt. Eventueel aanwezige nesten worden daardoor niet dusdanig verstoord dat in gebruik zijnde nesten worden verlaten, beschadigd of vernield. De functionaliteit blijft gewaarborgd.

Voor vogels met jaarrond beschermd nest geldt dat dit nest functioneel moet blijven. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, dus buiten de periode dat eventuele nesten in gebruik zijn, worden eventueel broedende vogels of aanwezige jongen op voorhand niet gestoord. Daarmee blijft een eventueel aanwezig nest functioneel. Ongeacht of dergelijk een nest aanwezig is. Het is dan ook niet nodig om de hele bosschage/groenstrook te controleren op aanwezige nesten, omdat er op voorhand geen sprake is van beschadiging of aantasting van deze en eventueel aanwezige nesten. Door te werken buiten het broedseizoen, blijft de functionaliteit gewaarborgd. Een nadere controle (nader onderzoek) of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

9. [...], hierna reclamant 9 (ontvangen op 23 april 2021).

Deze te vroeg ingediende zienswijze is later niet aangevuld door reclamant 9.

9.1. Landbouwgrond

Inhoud zienswijze

Uit studies van onder andere de Universiteit van Wageningen blijkt dat de wereldbevolking sterkt toe neemt en dat deze naar verwachting in 2050 9 miljard mensen zal bedragen. In nog geen veertig jaar tijd komen er dus 2 miljard mensen bij die moeten wonen, werken en eten. Om aan deze vraag op een duurzame manier te kunnen voldoen moet er veel gebeuren. Dat wordt een hele klus als we bedenken dat er zeker niet meer landbouwgrond bij zal komen. De kans is zelfs groot dat door de klimaatverandering en de bevolkingsdruk het areaal nog verder zal afnemen. Dit is zeker een reden om geen goede landbouwgrond aan het bestaande areaal te onttrekken voor de aanleg een zonnepark.

Agrarische bedrijven die duurzaam willen werken zullen meer grond nodig hebben, de normen voor de bemesting worden regelmatig aangescherpt waardoor er bij eenzelfde aantal te houden dieren er hier meer grond voor nodig is.

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van het verlies van landbouwgronden wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.11 en 2.6.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

9.2. CO2

Inhoud zienswijze

Om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen kun je CO2 in de bodem opslaan. Op een hectare akkerland kun je met organische bemesting en de juiste teeltmaatregelen in de bodem zo'n 50 ton koolstof opslaan, onder percelen grasland zoals hier het geval is wel 80 ton per hectare. Ook zullen mineralen zoals fosfaat die nu nog in de bouwvoor van deze percelen aanwezig zijn verloren gaan omdat deze niet meer door de gewassen die worden geoogst worden opgenomen en daarmee niet meer in de kringloop mee blijven draaien. Algemeen bekend is dat de wereldvoorraad van fosfaat beperkt en eindig is.

Gemeentelijke reactie

Om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen wordt o.a. gekozen voor windmolens en zonnevelden. Dit beleid is verwoord in de Nationale Omgevingsvisie en in de gemeentelijke 'Wind- en zonnewijzer'. Dit project voldoet aan deze beleidsdocumenten.

Ten aanzien van CO2-opslag in de bodem geldt het volgende: akkerland neemt inderdaad CO2 op, maar een groot deel hiervan wordt opgeslagen in gewassen die weer worden opgegeten door vee of op een andere manier verwerkt waarbij de opgeslagen CO2 weer vrijkomt. De CO2-opslag is dus tijdelijk, waar een zonnepark met de opwek van groene stroom gedurende de hele levensduur zorgt voor een CO2-reductie ten opzichte van grijze stroom. Daarnaast wordt met het ontwerp getracht zoveel mogelijk licht op de bodem te laten schijnen zodat begroeiing mogelijk blijft, zij het minder dan een situatie zonder zonnepark. Ook onder het zonnepark zal dus nog CO2 in de bodem worden opgeslagen, al is dit minder dan zonder zonnepark.

Dit 'verlies' wordt echter ruimschoots opgeheven door de CO2-reductie van groene versus grijze stroom. Voor zonnepark Blaakweg geldt dat er een jaarlijkse productie van ca 10 MWh mag worden verwacht. Vergeleken met de opwek van eenzelfde hoeveelheid energie met fossiele brandstoffen, wordt een jaarlijks besparing van 6400 ton CO2 gerealiseerd. Dit komt neer op 1.163 ton vermeden CO2 uitstoot per ha/jaar.¹⁴ In de aanlegfase, bij onderhoud en demontage vindt nog wel CO2-uitstoot plaats door machines die op dit moment nog een verbrandingsmotor hebben. Deze uitstoot is echter verwaarloosbaar ten opzichte van de reductie die door het zonnepark wordt gerealiseerd.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

9.3. Daken niet benut

¹⁴ 22.000 zonnepanelen x ca 2,5 m² = 5,5 ha netto oppervlak. 6400 / 5,5 ha = 1.163 ton per hectare.

Inhoud zienswijze

Er zijn in de Gemeente Ede zeer veel, ook grotere daken van onder andere bedrijfshallen, kantoren en agrarische bedrijfsgebouwen die nog niet worden benut om er zonnepanelen op te leggen. Ook de hoeken bij knooppunten voor het verkeer en op taluds langs snelwegen en dergelijke moeten hiervoor worden benut. Dat er hierdoor hogere kosten zullen zijn om leidingen en dergelijke aan te leggen is geen reden om deze goede landbouwgrond op te offeren. Bovendien zal het zo zijn dat als er op meerder plaatsen stroom wordt geproduceerd deze stroom ook door de bedrijven en de woningen in de buurt van waar de zonnepanelen zijn gelegen kan worden gebruikt.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.4.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

9.4. Natuur

Inhoud zienswijze

De door middel van een QuickScan uitgevoerde Toetsing Wet Natuurbeheer Blaakweg Harskamp is erg globaal en deze is ook alleen overdag uitgevoerd, ook is er alleen het betreffende gebied zelf enigszins onderzocht maar bijvoorbeeld ook niet wat de invloed van de zonnepanelen op de flora en fauna in de omliggende gebieden zal hebben. Zo herbergt het gebied veel hazen en verder is het een broedgebied voor kieviten waarvan het aantal de laatste jaren al erg is teruggelopen en door de aanleg van het zonnepark mogelijk nog verder terug zal lopen.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.7.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

9.5. Open gebied

Inhoud zienswijze

Volgens ons is dit nog een van de weinige gebieden zeker aan de noordzijde van de plaats Ede in de Gemeente Ede waar nog een groter open landschap aanwezig is, ook voor de vele recreanten in dit gebied waarvan het aantal de komende jaren door de vergrijzing van de bevolking en de tendens dichter bij huis op vakantie te gaan alleen maar zal toenemen zal dit open gebied meer gewaardeerd worden dan het uitzicht op een veld zonnepanelen. Ook al omdat er in Ede en de omliggende dorpen de laatste jaren er veel woningen en bedrijfsgebouwen zijn bijgebouwd waardoor de bebouwde oppervlakte van de gemeente nog steeds toeneemt zou het verstandig zijn om de omliggende gebieden zoals dit gebied nu is open te houden zodat de inwoners ook een keer wat verder van zich af kunnen kijken.

Gemeentelijke reactie

De openheid van het landschap is meegenomen in het ontwerp. Hierbij wordt verwezen naar het inrichtingsplan met landschappelijke inpassing dat als bijlage bij de toelichting is gevoegd.

Ten aanzien van het uitzicht wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.12.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

Conclusie

Nota van Wijzigingen

De meeste zienswijzen leiden niet tot aanpassing van het plan. Slechts op het volgende punt zal het plan worden gewijzigd:

1. Zienswijze 2.4 leidt tot aanpassing van het plan. Op een extra situatietekening zijn bochtstralen aangegeven, zodat duidelijk is dat brandweervoertuigen rondom het zonneveld kunnen rijden in het geval dat nodig is.